AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 6-tas | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 11-tą VASARIO (FEB.), 1933 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XVIII

Lietuvos Spaudos Biuro Talkos Korespondentų ŽINIOS

PONIŠKI PANEVĖŽIO BEDARBIAI

Panevėžys. — Žalgirio miškų urėdija, gavusi savo vyresnybės paraginimą skubiai pagaminti apie 10.000 ketmetrių rąstų ir apie tiek pat erdmetrių popiermalkių, kreipėsi į Panevėžio miesto savivaldybę, prašydama atsiųsti į šiuos darbus bedarbius. Tačiau bedarbių pasirodo esama tokių poniškų, kad iš 200 tą dieną įsiregistravusių bedarbių į mišką vykti sutiko tik vienas kitas, o kiti atsisakė, pareikšdami, kad jei miškas butų atgabentas į Panevėžio turgavietę, tai gal tada jie ir dirbtų jį. O norį dirbti, tik tesikreipia į Žaliosios, Paežerio, Gitėnų ir Stumbriškio girininkus. — Tsb.

PIGIAI PAŠTĄ VEŽA

Vandžiogala, Kauno aps. — Iš Vandžiogalos į Kauną yra 25 kilom., paštas vežamas keturis kartus savaitėje. Už pašto vežiojimą šiemet buvo skirta 160 litų mėnesiui, bet per varžytynes sekantiems metams ši suma per pus nuvaržyta. — Tsb.

UNIVERSITETAS KAIME

Pernarava, Kėdainių aps. — Gruodžio 11 d. kelių pradžios mokyklų mokytojų pastangomis Vytautėlių kaime atidarytas Dr. Basanavičiaus vardo liaudies universitetas. Užpereitais metais tokie universitetai veikė Pelutovos kaime ir Leščių bažnytkaimy. — Tsb.

ATBĖGO IŠ DAUGPILIO ARKLYS

Stelmužė, Zarasų apskr. — Gruodžio 14 d. į Stelmužę pas pil. Pažecką atbėgo geras arklys su Latvių muitinės ženklais. Vėliau paaiškėjo, kad šis arklys buvo pirktas Lietuvoj ir gabenamas į Daugpilį, bet kely jis ištruko ir bėgo pas senąjį šeimininką, bet paklydo. Atsiradus pirkėjui, arklys buvo jam įteiktas. — Tsb.

MIESTELĖNAI NEVALO ŠALIGATVIŲ

Krekenava, Panevėžio aps. — Šio miestelio šaligatviai nesirupinama nuo sniego valyti. Nevalomi jie ir nuo šašlavų; dažnai matyti ant šalygatvių primėtyta sudužusių bonkų ir kitokių nešvarumų. — Tsb.

VĖLAI GAUNA LAIKRAŠČIUS

Slabadai, Šakių aps. — Iš Slabadų, Žvirgždaičių ir kitų agenturų vėlai gaunamas "Musų Rytojus". Tas jo numeris, kuris išeina antradienį, čia gaunamas penktadienį, o penktadienio numeris — net antradienį. Be to, tie skaitytojai, kurie jį išsirašė per valsčiaus raštinę, gauna abu numeriu iš karto. Tokia lėta laikraščių gavimo tvarka tik pykdo gyventojus. — Tsb.

ŠIAULIŲ MIESTO SĄMATA

Šiauliai. — Gruodžio 15 d. mieto taryba priėmė 1933 metams sąmatą 1.131.727 litų sumoje. Buvo svarstyta ir elektros stoties sąmata, bet dėl kaikurių priežasčių ji buvo atidėta. 1932 m. stotis davė 124.258 litų nuostolių. — Tsb.

GVARANTUOTA VISIEMS KENČIANTIEMS NUO

Skausmų Pilve
Geso — Rugšties
Nesuvirškinimo, Etc.

Sunkiausios ligos yra lengva išgydyt del PEPSINIC SELTZER arba gražinam pinigus. Butinai nusipirkit bonką šiandien nuo Jusų Vaistininko arba rašykite: — PEPSINIC SELTZER CO. Worcester, Mass.

Atminkite Garantiją

Japonija Pripažįsta Kad Jehol Mušis Artinasi

Tokio. — Japonijos militariškos spėkos Mandžiurijoj pradės mušį prieš Kinų kariuomenę už Jehol provincijos užkariavimą, taip Karės Ofisas nurodė savo pranešime.

Nors tikrai nėra nurodyta, kada mušis prasidės, tačiau vietinė spauda sprendžia, kad tas gali įvykt į kelias dienas. Japonijos Karės Ofiso pranešime aiškinama: buk aktas prieš kiniečius Jehol provincijoj neturėtų but laikomas kaipo kariškas žingsnis, nes ji (Japonija) pagelbės tuomi Mančukuo "sugrąžinti tvarką" Jehol provincijoj, kurią ji skaito kaipo Mandžurijos dalį, o ne Kinijos. Japonų veikimai bus laikomi kaipo "policavimas" provincijos ir apsaugojimas gyventojų nuo įrodytų kinų plėšimų.

Buvo pranešta, kad "policijos darbas" arba išvalymas bus panašus į taktikas, dabar naudojamas trijose šiaurinėse provincijose, kurios dabar sujungtos į "nepriklausomą Mančukuo Valstiją". Žalia spalva pasipuosę pėstininkai, bombardavimo lėktuvai, ginklouti traukiniai ir kitos moderniškos karės mašinos buvo vartojamos išvarymui iš Kinijos per japonus užgrebtų teritorijų.

Japonai tvirtina, kad Mančuko Valstybė turi tiesę "sugražint tvarką" šioje turtingoje ir svarbioje provincijoje. Karės Ofisas pakartojo Japonijos ir Mančukuo reikalavimą, kad Jehol yra svarbiausia "nepriklausomos Mančukuo Valstybės" dalis.

Japonija toliau kaltina kinus, sakydami, kad maršalas Čang Hsiao-liangas, buvęs Mandžiurijos karės vadas, kurs dabar vadovauja kinų miltariškom spėkom šiaurinėje Kinijoj, pasiuntė armijas į Jehol povinciją. Kinai šią provinciją savinasi kaipo dalį savo teritorijos ir yra prisirengę ją apgint nuo japonų. Karės Ofisas skelbia, kad kinų kareiviai neturi užtektinai maisto ir delto plėšia viską ką gali nuo provincijos gyventojų. Japonai teipgi kaltina Čango kareivius už nedavimą ramybės gyventojams ir už grąsinimą kad paims gelžkelius savo kontrolėn. Teipgi, japonų pranešimas ypatingai atkreipė domę į tai, kad Jehol užėmimas neturės nė jokio ryšio su japonų veikimais šanaikvano miestе, kurį japonai paėmė keletą savaičių atgal. Jehol, kaip japonai sako, yra Mandžiurijos dalis, gi Šanaikvanas yra Kinijos dalis.

Du Suareštuoti Lindbergho Grąsinimo Reikale

Roanoke, Va. — Policija suėmė Joe Bryant, 19 metų ir Norman Harvey, 28 metų, abudu iš šio miesto už bandymus išgaut $17,000 nuo pulkininko C. A. Lindbergh, grąsindami, kad pavogs vaiką. Slapta policija juodu saugojo nuo gruodžio pirmos dienos. Bryant nuėjo į State and City banką, gi policija sekė jo žingsniuose. Bryant padavė ečkį už $17,000 ir prašė iškeist. Čekis buvo slaptai paženklintas ir Bryant gavo ryšulį, kur turėjo buti pinigai. Paskui Bryant išėjo iš banko ir pradėjo kalbėtis su Norman Harvey, kuris jo laukė. Tada policija juodu paėmė. Roanoke policija išklausinėjo abudu ir Harvey žmoną.

DETROITAS TURI DIDŽIAUSIĄ X-RAY SPINDULIŲ MAŠINĄ

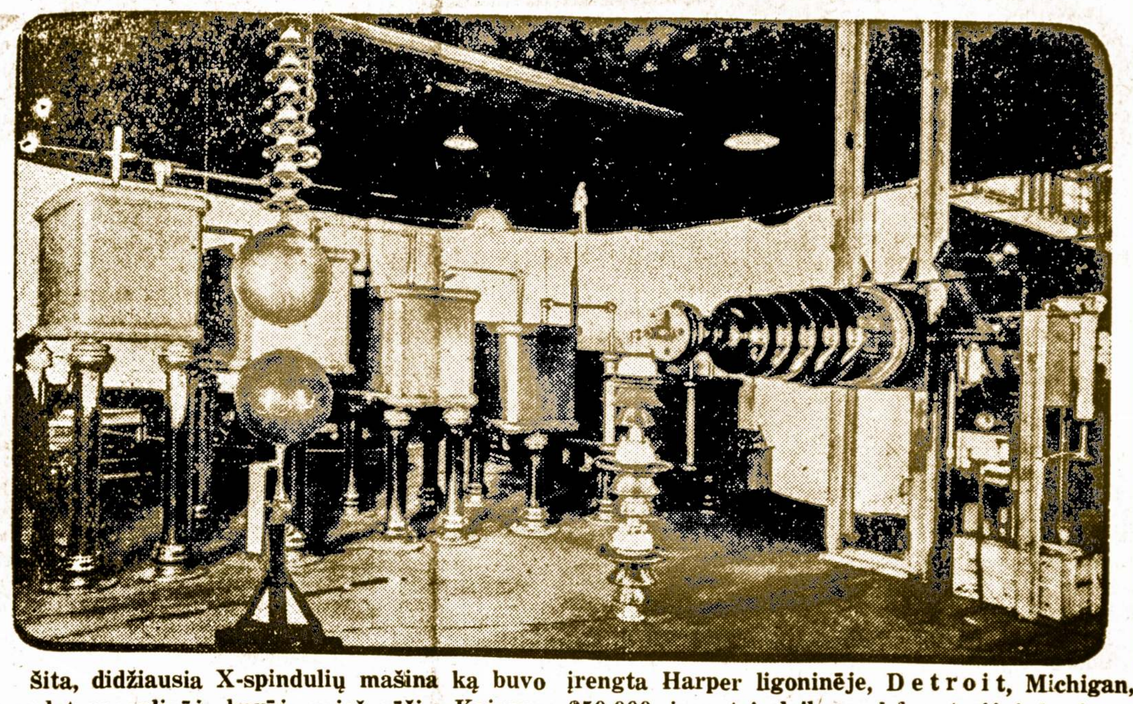

Šita, didžiausia X-spindulių mašina ką buvo įrengta Harper ligoninėje, Detroit, Michigan, naudot pasaulinėje karėje prieš vėžį. Kainavo $50,000. Įrengt ir laikoma laboratorijoj, kuri yra išmušta su 26 tonų švino.

Du Britų Lakunai Sulaužė Pasaulio Rekordus

Capetown, Pietinė Afrika. — Du britų Royal Oro Spėkų lakunai nuskrido iš lietingų debesų ant Afrikos vakarų pajurio padarydami naują pasaulio ilgio atstumą, be sustojimo skridimo rekordą. Jų rekordas viršijo dviejų amerikonų lakunų rekordą — 328 mylias.

Kada Eskadrono Vadas O. R. Gayford ir Lietutenantas P. E. Nicholetts nusileido Walvis Bay, Afrikos piet-vakariuose, jie buvo perskridę 5,340 mylių. Jie pradėjo skrist iš Cramwell, Anglijos, kaip 7:17 ryte, sekmadieny. Jie išbuvo ore per 57 valandas ir 53 minutas. Iš priežasties lėktuvo enžino pagedimo, lakunai turėjo atidėt skrim 860 mylių į pietus. Todel, ladimo į Capetown, kuris randasi kunai palauks kol išsimiegos ir pataisys lėktuvo motorą. Jie pranešė, kad jiedu rengiasi prieras oras skrist, tik Nigeriją pasiekus juos ištiko lietus ir vėjai.

Lynn, Mass. — Russell Boardman ir John Polando, kurių rekordas iš New Yorko į Turkiją buvo sulaužytas britų lakunų, praneės, kad jiedu rengiasi prie kito skridimo atgaut savo rekordą.

KARĖ TARP PERU IR COLOMBIA

Ženeva. — Tautų Lyga pranešė, kad ji priėmė įvairias informacijas, kurios rodo, jog artinasi kova su ginklais tarp Peru ir Colombia, Pietinėje Amerikoje iš priežasties ginčo už Leticia teritoriją.

TRUMPAS ŽEMĖS DREBĖJIMAS VOKIETIJOJ IR FRANCIJOJ

Karlsruhe, Vokietija. — Žemės drebėjimas, per dvi minuti, sukratė namus, sudaužė namuose rankandus ir daug žmonių turėjo apleist namus. Tai buvo didžiausias drebėjimas nuo 1911 metų.

Strasbourg, Franciją. — Šiame mieste, įvyko trumpas žemės drebėjimas, namai susvyravo ir žmonės buvo labai išsigandę.

Rooseveltas Šaukia Gubernatorius Konferencijon

New York. — Kovo 6 d. Baltąjam Name išrinktas prezidentas šaukia gubernatorių konfeenciją, apsvarstyti ekonominius reikalus ir mokesčius suderinti. Svarstys Valstijų ir federalų mokesčių suderinimą, bedarbiams paramą, mortgičių forklozavimus, ypatingai ukiams, žemės ukio gerinimą, perorganizaivmą savivaldybių tikslu sumažinti mokesčius.

GANDHI ŽMONA NUBAUSTA

Bombay. — Mahatma Gandhi žmona, kuri buvo pereitą savaitę suareštuota už nelegališkus politiškus veikimus buvo nuteista šešiems mėnesiams į kalėjimą ir užmokėt pabaudą.

4 Komunistų Partijos Ir 4 jų Centrai New Yorke

New York. — Buvęs Amerikos komunistų vadas dabar opozicionierius Levisohn pasakė, kad komunistų partija suskilo į keturias frakcijas. Maskvos remiamą frakciją Foster, kitas tris opozicijos frakcijas vadovauja Levisohn, Cannon, ir Gitlow. Visos frakcijos turi po laikraštuką ir visos turi savo centrus East Saidėj, New Yorke. Pozicijos komunistų partijoj yra 8,000 narių. Opozicijos savo narių skaičiaus nepaduoda.

Lietuviai komunistai, kol kas dar tik dvi frakcijas turi. Levisohn sako, kad dabar yra geriausia proga revoliuciją kelti ir į komunistų judėjimą minias sutraukti. Jei dabar progos neišnaudos, tai komunizmui ateities nėra. Pozicija opozicionierius vadina generolais be armijos. Išrodo, kad komunistų vadai, kurie yra žydai, yra geresni biznieriai nei revoliucionieriai.

Mollison Skrenda Iš Afrikos Į Pietų Ameriką

Thies, Senegal. — Kapitonas James A. Mollison, pasiryžęs pralenkt keturių ir pusės dienų rekordą, kurį neseniai atsiekė francuzų lėktuvas Rambou skridime iš Europos į Pietinę Ameriką, išskrido iš Thies, Senegal, 4:50 ryto ketvirtadienį. Jisai skrenda dabar per pietinę Atlantikos jurą ir ketina pasiekt Natal, Braziliją savo lėktuve. Britų lakunas, kurs pereitais metais padarė vienintėlį skridimą į vakaras per Šiaurinę Atlantiką išvyko iš Lympne, Anglijos, pirmadienį. Jisai buvo sustojęs Barcelona, Ispanijoj; Agadir, Morocco, Villa Cisneras, Rio de Oro, pirma negu jis čia pasiekė. Jisai išskrido su tiek daug gasolino, kad ką tik lėktuvas galėjo panešt. Jureiviai jurėse girdėjo kaip lėktuvas per juos perskrido ir pranešė, kad buvo lėkęs apie 700 mylių į šešias valandas. Jo greitumas padidės vis daugiau, nes sunaudojant gasoliną, lėktuvas buna vis lengvesnis.

Grįš Tik Kaip Kaizeris

Berlynas. — Ex-Kaizeris Wilhelmo II asmeninis adjutantass baronas Sell spaudos atstovams pareiškė, jog ex-kaizeris Wilhelm tik tada aplankys Vokietiją, kai jis bus pakviestas užimti Vokietijos sostą.

Hitleriui užėmus kanclerio vietą, buvo pasklidę gandai, jog ex-kaizeris Wilhelm atvyks Vokietijon kaip garbės svečias. Tačiau Wilhelmo garbės troškimas dar neišgaravo ir, matyt, jis tebesvajoja apie buvusį sostą.

TRYS ŽUVO LAIKE LĖKTUVO IŠBANDYMO

Detroit. — Stinson Aircraft korporacijos trys darbininkai užsimušė, kada jų lėktuvas nukrito ir susidaužė pievoje arti lėktuvo stovyklos. Mirė sekantieji: Owen Pinaire, Arthur Saxon ir Sam Benson, specialistai inžinieriai ir lakunai. Šie vyrai darė bandymus su trijų motorų lėktuvu, kada nukrito 700 pėdų žemyn. Nelaimės priežastis dar neišaikinta.

Hitleris Kontroliuoja Spaudą

Berlin. — Jei Hitleris nelaimėtų Reicho ir Prusijos seimo didžiumos kovo 5 d. rinkimuose, tai jam tiktai ir tektų grįžti teplioriauti. Jis turi visą eilę patogumų, kurių opozija ne turi. Jis turės vienintėlį radio tinklą, kurį galės naudoti savo agitacijos kalboms, jo kolega Dr. Hugenberg, Ufa filmų karalius teiks filmų patarnavimą, kolega Vidaus Ministeris Dr. Frick ir Prusijos komisaras H. Georing suteiks policijos talką, kad jo agitatorius nuo opozicijos trukdymų apginti. Prez. Hindenburg dekretu opozicijos spauda pažabota, jai draudžiama valdžią kritikuoti. Iš kitos pusės karo ministeris Hugenburg kontroliuoja nacionalistų spaudą Vokietijoj. Jis suteiks spaudos talką. Prie tokių aplinkybių Hitleris, rodos, negali pralaimėti.

SOCIALISTAI KOVOJA PRIEŠ HITLERĮ

Berlynas, vas. 7. — Degantys raudoni žibintuvai užliejo Lustgarden, kur 200,000 žmonių minia dalyvavo didžiausioj politinėj demonstracijoj Berlyno istorijoj. Demonstrancija buvo suorganizuota socialistų, kad užprotestuoti prieš fašistinę Hitlerio valdžią.

Kalbėtojai kvietė socialistus ir komunistus užmiršti senus kivirčius ir sudaryti didžiausią politinę partiją Vokietijoje. Minute tylos buvo paminėti "socialistai ir jų broliai komunistai", kurie tapo nužudyti reakcionierių".

Kalbėtojai skelbė griežtą kovą valdžiai ir ragino socialistus kovoti "naujais ir karingesniais metodais, kad apginti pilietines masių teises ir demokratinę laisvę". Socialistų obalsis šiems reichstago rinkimams kovo 5 d., bus: "Vokietijos žmonės, sukilkite ir apginkite savo teises!"

Jie mano savo rinkimų propagandai naudot Olandijos radio stotis.

"Amerikos Lietuvio" Skaitytojų Žiniai

Amerikos Lietuvio Administracija pereitose savaitėse išsiuntinėjo paraginimus savo skaitytojams, prisiminant link išsibaigusių už laikraštį prenumeratų. Dalis jų jau pasinaujino, dalis ne. Mes priimsim Lietuvos paskolos kuponus už 1933 metus, tų, kurie užsisakys sau ar savo giminėms Lietuvoj. Am. Lietuvio prenumerata Suv. Valstijose $1.50. Užsieny — Lietuvoje $2.00.

Ypatingai prašome tų Amerikos Lietuvio skaitytojų, kurie turi užrašę laikraštį savo giminėms Lietuvoje ir jau daugumos jų prenumeratai yra išsibaigę—panaujint. Mes siuntinėdami už dyką turime panešt didelius nuostolius, ir todel su sekančiu A. L. numeriu, jei nepasinaujins, busim priversti sustabdyt siuntinėję.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

SENAI LAUKIAMA

Valgių Gaminimo ir Namų Prižiurėjimo

Knyga Jau Gatava

Joje Telpa Apie 400 Receptų Del Gaminimo Įvairių Valgių

Puslapių 173. Su paveikslais

Kaina su prisiuntimu $1.00

Sveikatos atžvilgiu ta knyga turėtų rastis kiekvienoj Lietuvių Šeimoj

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

AMERIKOS LIETUVIS

14 Vernon Street — Worcester, Mass.

LAIGYVUOJA LAISVA IR NEPRIKLAUSOMA LIETUVA!

MINĖKIME 16-TĄ DIENĄ VASARIO KAIPO 15-KOS METŲ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTUVES.

Worcesterio lietuviai minės Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuves tą pačią dieną. Dalyvaus Petras Daužvardis, Vice-Konsulas iš New Yorko — (žiurėk ant 8-to puslapio).

LIETUVIAI AMERIKOJ

Philadelphia, Pa.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ 16 DIENĄ VASARIO

"Ei Pasauli! Mes Be Vilniaus Nenurimsim!"

Philadelphijos Lietuvių Kat. Sąryšys rengiasi prie apvaikščiojimo Lietuvos Nepriklausomybės šventės, kuri pripuola vasario 16-tą, kuri tikrai įvyks ketvirtadienio vakare, Šv. Jurgio parapiojs salėje, Salmon ir Venango gatvės (Richmond daly), Phila, Pa.

Labai bus svarbu mums lietuviams minėt savo tautos tą brangią istorinę šventę, kuri jau sueina ir švesim 15-tus sukaktuvių metus. Penkiolikti metai, tai musų tautos Jubiliejaus Metai, kuriuos visi turėtumem kuo daugiau pasirupint, įvertint, ir kuo skaitlingiausiai dalyvaut.

Čia, ne partijos svarba, čia svarbą musų tautos pasiliuosavimas iš po svetimo jungo. Todeliai Šv. Kazimiero parapiojs choras savo inicijatyva pasirįžo visus nustebinti; jis jau yra pasiruošęs Lietuvos Nepriklausomybės dienai parstatyt pritaikytą perstatymą. Tik pagalvokim, kokį įspudį atvaizduos, kaip pamatysime apie 50 ypatų ant scenos, kurios loš graudų ir jaudinantį musų tautos veikalą, po vardu Atsišaukimas į Pasaulį Vilniaus Vadavimo klausimu." Visi lošėjai bus įvairiais kostiumais pasipuošę. Šiame lošime dalyvaus nuo jauniausių 7 metų amžiaus jaunuolių iki 60 metų močiutės amžiaus. Sups, liuliuos ant rankų kudikį. Lietuvaitė papuošta šilkouse ir Lietuvos trispalvę vėliavą rankose laikys, dainuojant patriojtiškas dainas. Todel suglauskim mintis, mes, amerikiečiai, lietuviai, su Lietuvos visuomene; minėkim tą musų tautos nepriklausomybės istorinę šventę. Lietuvoje visi puošiasi tautinėmis vėliavomis, tad ir mes, Amerikos Lietuviai turėtume juos pasekt — turėtumem papuošt savo gyvenamus namus su Lietuvos trispalve vėliava šaly Amerikoniškos vėliavos. Šiame Lietuvos Nepriklausomybės minėjime, turime daug visokių pažiurų kalbėtojų. Šv. Jurgio parapijos choras po vadovyste p. A. Dziko išpildys muzikališką programo dalį. Tad vieni kitus paraginkim ant 16 dienos vasario susirinkt kuo skaitlingiausiai.

Balandėlis

Philadelphia, Pa.

PAKVIETIMAS Į 16-TĄ VASARIO PAMINĖJIMĄ

Visi, kas tik gyvas, malonėkite imt dalyvumą Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvių paminėjime, kurs įvyks ketvirtadieny, vasario 16-tą dieną, Šv. Jurgio sveta nėje, prie Salmon ir Venango gatvių. Paminėjimo programa bus įvairi ir turininga. Prakalbas pasakys žmonės, kurie atsižymėjo, iš įvairių profesijų. Dainuos "Rutos" ir Šv. Kazimiero parapijos chorai. Bus muzika ir bus atvaizduotas gyvasis paveikslas "Atsišaukimas į Pasaulį Vilniaus Vadavimui". Tame paveiksle apie penkiasdešimts ypatų, vadovaujant maestrui Jonui Hodeliui, atvaizduos ginkluotus Lietuvos savanorius, pasiruošusius į žut-butinę kovą už Lietuvos laisvę, už Vilniaus atvadavimą. Tai bus labai gražus ir įspudingas vaizdas. Tie ginkluoti savanoriai ne tik ką vaidins, bet ir gražiai dainos "Lietuvą Tėvynę Musų". Tas vaizdas-paveikslas dar niekur nebuvo rodomas. Be to, prie galo, jaunimas, o jeigu netingės tai ir seniai, galės pakankamai pasišokt, nes muzika grieš įvairius šokius. Todel, brangus viengenčiai, visi be skirtumo, seni ir jauni, vyrai ir moterys, kurie tik jaučiatės esą lietuviais ir mylite brangią savo tėvynę Lietuvą, maolnėkite atsilankyt į tąjį Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimo vakarą.

Rengėjai

Lynn, Mass.

NARSI MERGAITĖ

Pažadinus devynius kitus asmenis, kurie miegoje degančiame name, Sofija Mikurskaitė, dešimts metų mergaitė, bėgo per didžiausį šaltį naktinuose drabužiuose ir basa, kad pašaukt ugniagesius. Ji pažadino savo tėvą, motiną, du broliu ir dvi seseri, paskui per dumus nubėgo žemyn, prikėlė Praną, Alaburdą, jo žmoną ir sunų Bronių. Ugniagesiai rado mergaitę prie ugniagesių pašaukimo stulpo su sušalusiais pirštais ir sužeistais nuo sudaužymo stiklo del pasiekimo signalo.

Philadelphia, Pa.

PASTABA

Tas Philadelphijos "Balandėlis", po šimts kelmų!... ardo visiškai mano dirksnius, vienus perdaug girdamas, o apie kitus, kurie tikrai verti pagyrimo, užtylima, nelyginant Eigipto sfinksas. Jei jis kada nors papuls į mano rankas, tai dievaž, pajaus nagus vanago. Aš nuo jo nurausiu visas plunksnas... Dalykas ve kame: tiesa, daug yra veikiama tarpe philadelphiečių, gi ypač "ant sauto"—tarpe kazimieriečių. Bet... bet liuto dalys to vieso veikimo visuomet sugriuva ant kupros čia visiems žinomo veikėjo, Kazio Dryžos. Jis jei ne darbu veikia, tai pinigais ar plunksna, kad tik gerai išgarsinus kokį nors kilnų parengimą. O kiek jis ir kitiems dalykams, labui lietuvybės, išmėto savo kruvinai uždirbtų pinigėlių, tai turbut tik vien laike paskutinios "Sudo Dienos" pats Dievas sugebės suskaitliuoti ir jam už tą tars ačiu, nes žmonės to padaryti nedasiprotės.

Pavyzdžiui, sekmadieny, 11-tą rugsėjo 1932-se metuose vietiniai lietuviai "Elkins Parke" iškilmingai minėjo Jurgio Vašingtono 200 metų sukaktuves. Kiekvienas supras, koks tai butų to Vašingtono pagerbimas, jei nebutų buvus ant "steidžio" papuošta jo atvaizda — portretas? Tad gerb. Kazys Dryža savo pinigais nupirko ne tik puikų Jurgio Vashingtono paveikslą (rėmuose), bet ir papuošalo daiktus, ir abelnai viską kas su tuomi dalyku ryšo si, nepasigailėjo grašių. Tam visam dalykui išleido suvirš dešimts dolerių. Bet ar rengėjai to apvaikščiojimo jam tarė nors paprastą žodelį — Ačiu!? Man regis, kad, ne. Tad jei "Balandėlis" mato nykštukus, tai tenepražiopsoja ir arus... jei negeidžia į nagus- vanago pakliuti...

Pointbrižietis

MINĖJIMAS VARDUVIŲ KUN. ZIMBLIO

Vakare, 5-tą sausio, Šv. Jurgio Svetainėje buvo gražus dailės vakarėlis, paruoštas paminėjimui varduvių kun. Igno Zimblio, Šv. Jurgio parapijos klebono. Vakarėlio programa susidėjo iš dainų, vaikučių šokių (gi šoko ir mažiutė Antosė Šalomskaitė). Šiame vakarėlyje buvo sulošta tragedija "Šventas Tarcizijus" ir komedija "Tinginys". "Tinginį" lošė Jonas Joneika, o "Tarcizijų" — Marutė Čiurlionaitė. "Sveiki Atsilankę," "Linkėjimo Dainą" ir "Sudiev!" sudainavo choras. Pasveikinimo kalbą (kunigui Zimbliui) pasakė Genovaitė Žukauskaitė. Gi šokius, vienus šoko mergaitės, o kitus — berniukai, mokiniai Šv. Jurgio parapijos mokyklos. O sesustės mokytojos tą visą vakarėlį pasirupino paruošt.

Vakarėlis puikiai pavyko. Visa jo programa, aplamai imant, buvo išpildyta gerai — pagirtinai. Gi kas link choro, tai nebėr ką ir kalbėt, jį Antanas Dzikas taip puikiai išlavino, kad dabar jurgiečių choras, galių eit į dėjybas, kad ne tik Philadelphijos, bet ir apielinkės visus lietuviškus chorus sugebėtų įgrust į ožio ragą.. Net kitataučiai, girdint jurgiečių chorą dainuojant, ar giedant, stebisi jo tobulumu. Tame vakarėly, kaip ir visuomet panašiuose vakarėliuose, buvo daug žmonių ir jie visi gražiai ir mandagiai užsilaikė.

Aukštaičių Rykis

NAUJAS BASEBOLININKAS CHICAGOJE

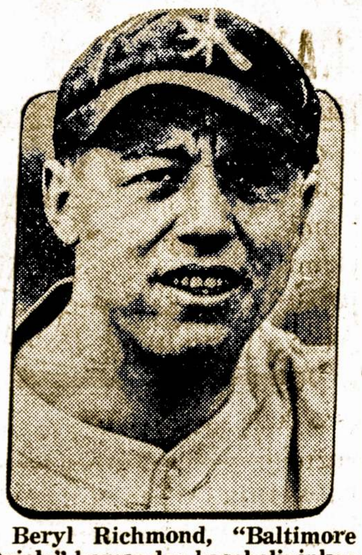

Beryl Richmond, "Baltimore Oriole" komandos basebolininkas prie Tarptautinės lygos, kuris buvo parduotas Chicagos Clubų komandai už $15,000.

Hartford, Conn.

ATSAKYMAS p. J. SEKIUI DEL JO TIKSLIAI KLAIDINAMOS POLEMIKOS

"A. L". Nr. 3-čiame iš 28 d. sausio tilpo p. J. Sekio pastabos ir kritika "A. L". Reporterių, kur p. J. Sekys bando neva padaryti pataisomas pastabas, pakritikuoti "A. L". korespondentą už buk neteisingą aprašymą įvykusio lermo SLA. 124 kuopoje įvesdinant naują valdybą.

Skaičiau "A. L". korespondento aprašymą ir p. J. Sekio polemiką ir štai ką turiu pasaky ti: 1) korespondento aprašymą, bešališkai ir minimališkai nušviesta incidentas; 2) p. J. Sekio aprašyme tiksliai bandoma teisybę nuneigti ir tuo budu sudaryti visuomenei ir "A. L". skaitytojuose nuomonę, kad korespondentas pamelavo. Kadangi man yra gerai žinoma kas įvyko SLA. 124 kp. susirinkime, tatai noriu pareikšti: 1) kad kaip p. J. Sekys sako, kad kuopos susirinkimas nebuvo paleistas, bet kad pirmininkas susirinkimą apleido, pareikšdamas, kad susirinkimas uždarytas. Tokiam p. J. Sekio pasakyme yra aiškiai įmatoma neteisinga išvada ir fakto nuneigimas. 2) J. Sekys vienpusiškai aiškina, kad buk susirinkimas nebuvo paleistas, tačiau prisipažįsta, kad pirmininkas ir tuli nariai apleido susirinkimą ir kad SLA. prezidento įgaliotinis p. A. Mašiotas įvesdino naują valdybą po to, kaip kuopos pirmininkas ir vice-pirmininkas ir dalis narių apleido salę. Iš to yra aišku, kad susirinkimas buvo paleistas, bet vėllau iš naujo, be pirmininko ir jo pagelbininko vėl pradėtas su priprašytu Susivienijmo prezidento p. S. Gegužio įgaliotiniu p. A. Mašiotu.

DEL KO KILO LERMAS?

Susirinkimui prasidėjus, po perskaitymo protokolo, pirm įvairių kuopos komisijų ir ligonių lankytojų raportų, pirmininkas paklausė narių, ar viskas protokole užrašyta kaip buvo nutarta pereitame susirinkime? Priešingų nebuvo; protokolas priimta ištisai. Po to buvo pareikšta, kad dabar bus įvesdinimas naujos valdybos. Pirmininkas V. M. Čekanauskas paklausė finansų sekretoriaus p. J. Sekio ar naujos valdybos nariai 1933 m. visi yra geram stovy kaip konstitucijoje įstatymų tvarka reikalauja? Finansų sekretorius p. J. Sekys ataskė, kad visi naujos valdybos nariai yra geram stovy ir gali buti įvesdinti. Bet vienas narys pastebėjo, kad trys naujos valdybos nariai nėra išbuvę metą laiko geram stovy kaip konstitucijos įstatymai reikalauja. (žiurėk konstitucijos pusl. 65, subparagrafe b), ir reiškė protestą prieš tų trijų naujos valdybos narių įvesdinimą delto, kad jie buvo suspenduoti ir kad jų įvesdinimas tai butų laužymas konstitucijos įstatymo.

Taipgi buvo patiekti skundai raštu prieš įvesdinimą trijų naujų valdybos narių, kuriuose buvo aiškiai išdėstyta skundo priežastis, bet nutarimų raštininkė jai priduotų skundų susirinkime neskaitė — buvo paslėpus, ir tik kuomet buvo pareikalauta, kad skundo raštas butų perskaitytas, tada nutarimų raštininkė p. Ona Šolienė perskaitė. Apie šiuos įvykusius faktus p. J. Sekys neprisimena, o savotiškai aiškina nuotaiką ir ginčių pradžia veikiausiai delto, kad jis pats yra įveltas į prieškonstitucijinę tvarką valdybos rinkime ir įvesdinime.

ŠTAI FAKTAI

SLA. 124 kuopos narys kandidatuojantis į kuopos valdybą, kaip konstitucijoje puslapy 65, subparagrafe b, yra pasakyta, kad gali kandidatuoti ir buti renkamas valdybon, jeigu per metą laiko yra išbuvęs gerame stovy, bet jei nėra išbuvęs gerame stovy, bent kartą suspenduotas, tai negali but renkamas valdybos nariu. Šitą konstitucijos paragrafą aiškiai išdėstė kuopos pirmininkas p. Čekanauskas, taipgi rašytame man laiške SLA. centro sekretorės p-lės p. Jurgeliutės iš 23 d. gruodžio, 1932 m., šiame konstitucijos įstatymo klausime interpretaciją taip išaiškino, kaip kuopos pirmininkas susirinkimo nariams. Todel pasirodė, kad trys naujos valdybos nariai nebuvo gerame stovy 1932 metais, nes p. G. Levišauskas buvo suspenduotas pirmame pusmety du kartus ir antrame pusmety lapkričio mėnesy, tą rodo SLA. centro sekretorės p. Jurgeliutės oficiališkas raštas S. L. A. kuopai, kuris buvo skaitytas susirinkime. Gi kiti du naujos valdybos nariai butent pp. O. ir A. Šoliai buvo suspenduoti Lapkričio mėn., 1932 m. prieš pat rinkimus valdybos už nesumokėjimą narinių mokesčių (buvo skolingi už 5 mėnesius).

Šie faktai nenuginčinami, nes centro sekretorės rekordai tą rodo. Todel, kuopos pirmininkas, atsižvelgdamas į konstitucijos įstatymus, patiektus skundus ir protestus prieš įvesdinimą trijų suspenduotų narių kuopos urėdan, negalėjo ramiai sėdėt ir tylėt. Del šitų konstitucijinių įstatymų ir suspenduotų narių teisių kilo ginčai ir lermas: vieni reikalavo, idant trys kuopos nariai neteisėtai išrinkti valdybon butų atmesti; kiti reikalavo, idant butų įvesdinti nepaisant to, ką konstitucijos įstatymai ir SLA. centro sekretorė p. Jurgeliutė aiškina (kad šie trįs nariai negali buti kuopos urėdan). Su tokiais reikalavimais įvesdinti naują valdybą, nepaisant konstitucijos įstatymų, pirmininkas skaitytis negalėjo, nes jis nenorėjo paneigti konstitucijos įstatymus ir užsitraukti ant savęs netaktiškumo atsakomybę! Opozicija šiame klausime buvo neigiamai nusistačius prieš pirmininką; joje dalyvavo ir p. Sekys, kas ir sukėlė susirinkime absoliutišką netvarką ir susirinkimo vedimas buvo neįmanomas. Galima sakyti ginčai pasiekė tokio laipsnio, kad tuli pradėjo kumštis rodyti, reikalaudami įvesdinti naujus urėdus, kuriuos didžiuma narių išrinko, nepaisydami to, kad jų išrinkimas nebuvo pagal konstituciją. Pirmininkas negalėdamas lermo šalininkus nuramint, negalėdamas susirinkime atstatyti tvarką ir vengdamas, kad ginčas nesibaigtų fizišku narių susirėmimu, paleido susirinkimą. Rodos, kad ir p. Sekys butų taip pasielgęs, jei butų norėjęs konstitucijos prisilaikyt?

Tai taip tas nemalonus skandalėlis prasidėjo ir pasibaigė, bet p. J. Sekys vengia su šiais faktais skaitytis ir juos konstantuoti; jis kitaip aiškina abelną susirinkime nuotaiką ir priežastį kilusio susirinkime lermo. Reiškia p. J. Sekys gina pusę tų narių, kurie buvo pasiryžę paneigti susirinkimo konstituciją, kuopos pirmininką bešališką konstitucijos interpretaciją; žodžiu, viską kas buvo panaudota konstitucijos apgynimui.

Išvada:— p. J. Sekys turėtų buti pavyzdingas SLA. kuopos urėdas ir Susivienijimo konstitucijos įstatymų vykdintojas, o ne neigėjas. Tai viena. O antra — jis turėtų buti bešališkas narių ginčuose del suspenduotų narių teisių ir konstitucijos įstatymų, tačiau jis pasirodė kaip tik šalininkas suspenduotų naujoj valdyboj patekusių narių ir kartu neigėjas susivienijimo įstatymų. Gal tų narių suspendavimas yra iš jo paties priešasties? Gal jis nepasiuntė laiku jų mokestis į centrą, gal delto dabar yra ir jų šalininkas? O gal mano, kad remdamas jų įvesdinimą urėdan viskas bus likviduota ir pamiršta? Tačiau nei jam nei tiems suspenduotiems nariams apeiti įstatymus nebuvo galima. Vienok del šitų machinacijų įvyko skandalingas lermas ir dabar p. J. Sekys bando polemikuoti su to skandalo aprašytojais ir viską savaip aiškinti kas yra priešinga realiems faktams ir logikai. Kilusio skandalo tardymas įvyks artimoje ateityje, nes kuopos pirmininkas p. Čekanauskas šitą skandalo bylą pavedė Pildomai Tarybai ir S. L. A. prezidentui p. S. Gegužiui ištirti ir išspręsti naujos valdybos trijų narių legališkumą. Teisybė argumentų paaiškės vėliau. Vienok yra nemalonu, kad p. J. Sekys save ir savo šalininkus teisina, o kitus kaltina ir tebetvirtina, kad tie trys naujos valdybos nariai teisėtai išrinkti ir gali užimti vietas, nepaisant to, kad konstitucijoje jų teises mes suprantame kitaip negu p. J. Sekys. Kad pati SLA. centro sekretorė p. Jurgeliutė interpretuodama konstitucijos įstatymus pasakė, kad p. G. Levišauskas negali buti renkamas kuopos urėdan. Vienok p. J. Sekys tvirtina, kad Levišauskas gali užimti pirmininko vietą ir budamas tokio nusistatymo kitus narius ir kartu "A. L". korespondentą kritikouja, kad, buk pastarasis neteisingai aprašė įvykusį S. L. A. 124 kuopos susirinkime skandalą.

S. Pikturna

ATVIRUTĖS

PARSIDUODA UŽ PUSĘ KAINOS

Pasiskubinkit Jas Isigyt

Kazimieras G. Lukšys ką tik buvo sustojęs Worcestery (Mass. valstijoj) ir rodė iš Lietuvos krutamus paveikslus. Vėliau buvo užėjęs į Amerikos Lietuvio knygyną ir paliko atviručių iš įvairių Lietuvos miestų. Atvirutės puikiai nufotografuotos ir vaizduoja gyvus žemiau talpinamus Lietuvos vaizdus iš sekančių vietų:

Airiogalos	Laukuvos	Sidabravo
Alytaus	Lazdijų	Sintautų
Anykščių	Leipalingio	Skapiškio
Aukštadvario	Lelių	Skaudvilės
Balbieriškio	Leliunių	Skirsnemunės
Betygalos	Liškevos	Skuodo
Birštono	Mariampolės	Slavikų
Biržų	Mažionių	Stakliškio
Butrimonių	Meškučių	Stulgių
Čekiškės	Miraslavo	Svedasų
Daugų	Mosiedies	Šiaulių
Ežerėnų	Naumiesčio Š. A.	Šilavos
Garliavos	Naumiesčio T. A.	Šilalės
Girkalnio	Nemakščių	Švėkšnos
Grinkiškio	Onuškio	Taujėnų
Griškabudžio	Pakražantės	Tauragės
Jezno	Pakruojo	Telšių
Joniškėlio	Palangos	Tirkšlių
Joniškio	Paliunės	Tytavėnų
Josvainio	Pandelio	Udrijos
Jurbarko	Panemunėlio	Ukmergės
Kaltinėnų	Panevėžio	Utėnos
Kalvarijos	Papilės	Vabalninkų
Kamajų	Pasvalio	Vadoklių
Kartenų	Pilviškių	Varėnos
Kauno	Plungės	Veisiejų
Kazliškio	Prienų	Veiverių
Kazlų Rudos	Pumpėnų	Veliuonos
Kėdainių	Radviliškio	Viduklės
Kelmės	Ramygalos	Viksnių
Klaipėdos	Raudenų	Vilkaviškio
Kražių	Rokiškio	Vilkijos
Krekinavos	Salakų	Vilniaus
Kretingos	Salantų	Virbalio
Kuršėnų	Sedos	Višakio Rudos
Kvėdarnos	Seirijų	Žagarės
	Seredžiaus	Žeimių

Norintieji įsigyt kaikuriuos iš viršui sužymėtų vaizdų, galit juos gaut Amerikos Lietuvio Knygyne sekančiu patvarkymu: Kas prisiųs 25c, tas gaus 12 vaizdų atvirutėmis; kas prisiųs 50c, tas gaus 25 vaizdus. O kas prisiųstų $1.00, tas gautų 50 vaizdų atvirutėmis. Kreipkitės sekančiu adresu:

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 Vernon St., Worcester, Mass.

Laikas, Laikas, Brangus Broliai...

Laikas, laikas, brangus broliai,
Visiems susiprast,
Skaudžią praeitį užmiršti,
Sieloj džiaugsmą rast!
Kas jau buvo — tai praėjo
Ir mus nekliudys!
Te smarkiai kilnojas, plaka
Krutinėj širdis!
Vargo ašaros, dejonės
Nieko nepadės,
Tik linksmoj, gražioj dainelėj
Siela sustiprės!
Tad dainuokite, kas galit,
Dainuokit linksmai,
Kad daugiaus mus neslopintų,
Neslėgtų skausmai!

J. Narusevičius

AMERIKONAS LAIMĖJO DOVANAS DEL PRIEMONĖS NUO PATRUKIMO

P-nas F. J. Stuart, amerikonas, kuris gyvena St. Louis mieste, parodė savo gabumus atsiekt savo užbrėžtus siekius, šį kartą savo firmos naudai, gi sykiu laimėjo Auksinį Medalį ir Diplomus nors buvo daug konkurso dalyvių, ne tik europiečių. P-nas Stuart yra išradėjas Stuart Adhesif Plapao-Pad nuo patrukimo. Daug šalių suteikė jam patentą šiai patrukimo pagelbos formai ir palengvinantiems gydantiems vaistams.

Plapao-Pad yra padarytas, kad pats priliptų, idant neleist nuslyst kaipo kokia pagelba laikyt patrukimą tvirtai vietoje ir tuo pačiu laiku uždėt švelnius vaistus nuolatai — sutraukt ir sustiprint nusilpnėjusius raumenys ir paliuosuot nuo skausmo. P-no Stuarto išradimas buvo apdovanotas su Diplomu ir Auksiniu Medaliu, Tarptautinėje Parodoje Romoje ir Diplomu, su Pirmąja Dovana, Paryžiuje, gi Garbingu Paminėjimu — Pacifiko parodoje, San Francisco. Įimant domėn, kad didžiausi pasaulio išdirbėjai turėjo tą pačią progą laimėt dovanų, toks sprendimas turi be galo daug reikšmės. Kurie norėtų platesnių informacijų gali kreiptis šiuo adresu: Mr. Stuart, 1960 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

7 DIENOMIS Į LIETUVĄ

GREIČIAUSIAIS PASAULYJE LAIVAIS

BREMEN · EUROPA

Specialiai traukiniai stovinti šalimais garlaivio Bremerhavene užtikrina patogiausią kelionę į LIETUVĄ

GREIČIAUSIAS KELIAS Į SENĄJĄ TĖVYNĘ

Informacijų klauskite pas vietinius agentus, arba

NORTH GERMAN LLOYD

252 BOYLSTON ST., BOSTON

JAUNIMO SKYRIUS

ŽMOGUS, NEVIDONAS STAUBUNAS IR LAPĖ

Žmogus keliavo per girią ir užkrapino ant milžino žalčio, kuris buvo ten su didele kalade prislėgtas. Staubunas prašė žmogaus, kad jį išgelbėtų nuo mirties. Žmogus užklausė staubuno: kuomi tu man už tą geradėjystę užmokėsi? — Staubunas atsakė: aš tau taip užmokėsiu, kaip žmonės savo geradėjams užsimoka.

Tai girdėdamas žmogus paėmęs dalbą pakėlė kaladę ir staubuną paleido. Staubunas dabar prieš žmogų atsistojo ir sako: žmonės savo geradėjams už gerą piktu užsimoka, taip ir aš tau padarysiu; aš tavę dabar suėsiu! — Ne, neteisybę kalbi; žmonės už gerą geru moka, atsakė žmogus. — Ne, žmonės piktu už gerą moka, tvirtino staubunas. — Neprarykie manęs, tarė žmogus, eiva pirmiaus į teismą. — O kas bus musų teisėju? — paklausė staubunas. — Eiva keliu, ką pirmiausia patiksime, tas bus musų teisėju, atsakė žmogus. — Gerai, tarė staubunas.

Eina ir susitinka su arkliu. — Arkly, darykie teismą, sakė abudu ir nupasakojo kožnas iš savo pusės, o arklys paklausęs tarė: staubune, prarykie žmogų; žmonės už gerą piktu moka. Pakol aš buvau jaunas, sylingas ir žmogui reikalingas, mylėjo mane; dabar, kada jau pasenau ir padirbti negaliu, ant žiemos išvarė iš savo namų, kad aš badu numirčiau; einu, neturiu kur pasidėti. Staubune, prarykie žmogų, tarė dar sykį arklys. — Stokie, žmogau, aš tavę prarysiu, sušnipštė išsižiojės ir pasikuprinęs staubunas. — Ne visi yra tokiais nevidonais, kaip tavo ponas, tarė žmogus arkliui: neteisingai nuteisei, aš reikalauju kito teisėjo; eiva, staubune, toliaus, ką patiksiva iš antro sykio, tas geriau apsudys. Paklausė staubunas ir ėjo toliaus.

Ir dabar jiedu beeidami sutinka seną šunį. — Šuneli, bukie teisingas teisėjas ir išspręskie bylą! — Pasakė abudu ko kas nori. Išklausęs šunelis tarė: staubune, prarykie žmogų; žmonės visuomet už gerą piktu moka. Pakol aš buvau jaunas ir žmogui reikalingas, mylėjo mane; dabar kada pasenau ir negaliu jam gero daryti, išvarė mane iš savo namų ant žiemos; einu, neturiu kur pasidėti, badu reikės numirt. — Staubune, prarykie šitą žmogų, žmonės savo geradėjams tuom patim atsimoka. Staubunas atsistojo, pasikrupino ir išsižiojęs sukriokė žmogui: jau dabar aš tavę prarysiu. — Abudu neteisingi teisėjai, tarė žmogus; žmonės ne visi yra tokiais piktais nevidonais, kaip šunies ponas, aš dar trečio teisėjo noriu; kaip tas nuteis, tegul-gi jau taip ir bus; eiva toliaus.

Eina ir pasitinka lapę. — Lapute, bukie teisinga teisinga teisėja, tarė žmogus ir vel apsakė abudu iš savo pusės visą dalyką. Lapė pavizgeno uodegą į akis žmogaus žiurėdama, mirktelėjo ir paklausė jo savo akimis: ką man duosi, kad aš dabar tave nuo smerties išvaduosiu? Žmogus atsakė: kada tik pas mane į svečius atbėgsi, duosiu tau kas sykį po vištą. — Aš negaliu tos bylos teisingai atlikti, nepamačius kaip staubunas gulėjo po kalade, tarė lapė; eime į tą vietą, aš pažiurėsiu. Staubunas ir žmogus padarė taip, kaip lapė norėjo. Nuėjo į tą vietą; čion lapė tarė: tu staubune gulkie, o tu žmogau imkie tą kaladę ir staubuną prispauskie.

Dabar lapė tarė: tu staubune sau čion gulėkie, o tu žmogau eikie sau sveikas namon. Išgelbėjo lapė žmogų nuo matomo pavojaus.

Žmogus parėjo namon apsakė savo bėdą pačiai ir vaikams; visi nusigandę klausė tėvo pasakos, visi apsiverkė iš džiaugsmo, matydami jį sveiką. Netrukus atėjo į svečius ir laputė. Liepė žmogus savo pačiai iškeptą vištą duoti kaipo geram teisėjui. Ant rytojaus ir po rytojaus žmogus davė po vištą. Toliau žmogus pradėjo pavydėti lapei dovanos, o kad dar moterys pradėjo jį barti, tai jis matydamas atbėgant lapę, paėmė šaudyklę, užmieravo — trinkt!.. ir nušovė laputę, ir taip užsimokėjo už gerą piktu. Staubunas išsikapanojo iš po šiekštos, atėjo į žmogaus namus ir viduryje dienos prarijo jį, jo pačią ir vaikus. Taip staubunas praris visus tuos, kurie už gerą piktu užsimoka.

LIETUVOS LAKUNAI JAU RENGIASI SKRIST KAUNAN

Lakunai Darius ir Girėnas sausio 19 d. pasirašė sutartį su sena aero Laird kompanija Chicagoje, parengimui jų lėktuvo skridimui į Lietuvą pabaigoje gegužės mėn., 1933 metais. Laird bendrovė apsiima padirbdinti naujus sparnus tolimam skridimui, įdėti naujus gazolinui bakus turio 700 gal., sustiprinti važioklį, įdėti naują vairavimo plokštumą, ir bendrai peržiurėti ir sustiprinti visą lėktuvą, kad butų galima pakilti su 7300 svarų krovinio. Už parengimą lėktuvo tolimam skridimui (neįskaitant ne instrumentų, nei motoro), Laird bendrovė, remiantis sutartimi, gauna $3,250. Sutartis jau užtvirtinta Fondo Globėjų.

Fondo Globėjai peržiurėję sutartį rado, kad ji prieinamiausia, tad ir užtvirtino.

Laird bendrovė viena iš seniausių lėktuvų dirbtuvių, ji pradėjo veikti 1912 metais ir pagamino pirmutinį komercinį lėktuvą Amerikoje. Laikui bėgant ir aviacijai vystantis, Laird bendrovė taip pat tobulėjo ir nuolatos vadovavo savo srytyje, butent: Laird aeroplanai 1927 m. lenktynėse New York — Spokane, Washington, paėmė pirmą ir antrą vietą. 1928 metais du Laird aeroplanai sumušė greitumo rekordą distancijos Chicago iki New York per 4 val. 40 min. 1929 metais Lairdo aeroplanai sumušė komercinių lėktuvų oro tarnyboje rekordą perskrendant iš Chicagos į Minneapolis atstume 350 mylių į 1 val. 48 min. greitumu 194 mylių per valandą. 1930 metais Lairdo aeroplanas "Solution" laimi pirmą vietą greitume Chicagoje, aero lenktynėse. 1931 metais Lairdo aeroplanai laimi Clevelande oro lenktynėse $19,480 pryzais. 1931 metais Mimmy Doolittle sumušė greitumo rekordą nuo jurų iki jurų nuo Pacifiko iki Atlantiko vandenyno į 11¼ valandų 3,000 mylių atstume.

Sprendžiant iš aukščiau minėtų rekordų, kurie yra tik dalis Lairdo nuopelnų, reikia spręsti, kad musų lakunai gaus rimtą patarnavimą ir bendrai sudėjus lakunų bei konstruktorių prityrimą, reikia laukti gerų rezultatų.

Kapitonas Darius praneša, kad jei pasiseks sukelti užtektinai lėšų įsigijimui naujo motoro, tada manoma pirkti didesnio pajėgumo motorą, kad lengviaus pasikėlus. Motoras kainuoja (įmainant senąjį) $2,750.00. Minėtasai motoras yra didesnės kompresijos santykio, tuo budu tobulesnis ir ekonomiškenis degamos medžiagos atžvilgiu. Vartojant didesnės kompresijos motorą, padidės veikimo radius, nuo 5000 mylių iki 5500 mylių, arba, nuskridus į Kauną dar liks 900 mylių skridimui gazolino. Tai nemaža atsarga.

Lakunų Fondo K—tas

—o—

KRITIKOS BRUOŽAI

Jau penkiolika metų praslinko kaip Nepriklausoma Lietuva naudojasi "Tautos Apsisprendimo Teisėmis" Toli nuo gimtojo krašto gyvenančiam lietuviui ir savo tautą nuoširdžiai mylinčiam, vaizduojasi laisve paspuošusi Laimė. Girdim kaip žiauriais junkerių ir hitlerininkų smugiais musų amžinos garbės užsipelnusi Viduną galabija. Girdime šimtus kankinamų ir sušaudomų lietuvių lenkų pavergtame Lietuvos krašte. Meilė prie savųjų už laisvę kankinamųjų auga, tobulėja visų lietuvių širdyse. Svetimuose pasaulio kraštuose išblaskyti lietuviai, tėvynės ir savųjų ilgesiu sirgdami, daro ką tik gali, kad musų tautos kankintojai butų sudrausti. Svetur gyvendami, mato kaip žydai reaguoja į kokį prieš žydus pasikesinimą. Kaip anglai, frankai, vokiečiai savaisiais rupinasi. Lietuvos atstovai, konsulai svetimose šalyse musų tautos reikalus gindami ir žydų ar anglų pavyzdį sekdami, galėtų visą pasaulį sudrebinti, visus iki smulkmenų hitlerininkų, junkerių, ar lenkų nesiliaujančius žvėriškumus, įtaktingiausiuose pasaulio laikraščiuose paskelbdami. Musų tautos teisių vyriškas, drąsus gynimas, ugdytų pagarbą lietuvių tautai visur. Vilius Tell, Orleano Mergelė (Joanne d'arc), Spartos Leonidus, Patrick Henry, Nathan Hale, galiausiai šimtai musų knygnešių, iššaukia pagarbą visai jų tautai, prie kurios laisvės ir savų teisių gynėjai priklausė.

Kas Lietuvai laisvę iškovojo? Ar tie, kurie už Lietuvos laisvę vargą vargo ir šimtais gyvastis aukojo ir po penkiolikos metų nepriklausomos nuo rusų ar vokeičių priespaudos, ar jie tikrąja laisve džiaugiasi? Drąsiai atsakau kad ne! Kodel visoje Lietuvoje tiktai 9% yra organizuotų lietuvių? Kodel šnipų ir "ponų" policininkų yra du ar tris kartus daugiau negu rusų persekiojimo laikais? Kodel Lietuvoje karo stovis prieš Lietuvos piliečius? Kodel tiktai tautininkų partijai valia organizuotis? Dabar klausimas, kur tai toji laisvė, už kurią lietuviai kaimiečiai kovojo? Ką dabar Lietuvoje turime? — "Ponus" ir beteisius; prieš "ponus" be kepurių tupčiojančius ir rankas bučiuojančius pavergtuosius. Kaip galima prieš pasaulį rodytis ir didžiuotis Nepriklausoma Lietuva, kuomet tiktai "ponų" pataikunai, be supratimo laisvės principo, naudojsi "excelencijos" malonėmis?

Jųs, "valio, patrijotai" šaukite ir džiaukitės Vasario 16-ta diena, o aš, iš gėdos paraudęs verksiu.

Antanas K. Rutkauskas, M. D.

Nupigintą Kainą REKORDAI

Columbia — Victor — Okeh — Odeon

ATNEŠK 10 SENŲ REKORDŲ, O GAUSI VIENĄ NAUJĄ UŽ DYKĄ

Jei atneši 20 senų rekordų gausi 2 naujus, jei 30 — gausi 3, ir tt.

Tiktai norėtumem su kiekvienu mainu

bent vieną Jums tinkamą rekordą pasiųlyt ir už nupigintą kainą.

2,000 REKORDŲ ANT PARDAVIMO

Kas pasiskubins, tas turės progą įsigyt naujausius ir gražiausius rekordus už nupigintą kainą.

Amerikos Lietuvio Knygynas, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Nupiginta Kaina Knygos

ANGLIŠKAI LIETUVIŠKAS ŽODYNĖLIS

Parankiausias Budas Išmokt Angliską Kalbą

— ir —

VALGIŲ GAMINIMUI KNYGA

Sulig Lietuviškai Amerikoniško stiliaus

Jau Atspausdintos

PARSIDUODA PO $1.00 ABI KNYGOS SYKIU $2.00

Visas čia sužymėtas knygas imant nemažiau Vieno Dolerio Vertės, parduosime 25-kiais nuošimčiais pigiau jų kainos, tai yra—jei tamsta išsirinksi $1 vertės knygų, prisiųsk mums tik 75c, o jei išsirinksi už $4. vertės—prisiųsk mums tik $3. Mes jums knygas prisiųsime apmokėdami persiuntimo išlaidas.

1—Išguldytojas Sapnų. Naujai pagerinta ir papildyta laida su magiškomis skaitlinėmis. Puslapių 80. Kaina 40c., dabar .... 25c.
2—Žmogžudystė Trukyje. Apsakymas detektyvės Zofijos Aušriutės atsitikimo. Puslapių 42. Kaina 25c., dabar ..... 15c.
3—Marijampolės Kunigų Marijonų Vienuolynas. Parašė Kun. Dr. Jonas Totoraitis. Puslapių 71. Kaina 50c., dabar ..... 25c.
4—Vadovėlis Esperanto Kalbos. Sutaisė Kazimieras Vidikauskas. Puslapių 172. Kaina $1.00, dabar ..... 50c.
5—Parankiausias Budas Mokytis Angliską Kalbą. Puslapių 62. Kaina 25c.
6—Kiek Senovės Graikai ir Romėnai prisidėjo pastumėjimui Gamtos Mokslų Priekyn? Parašė Dr. Jonas Šliupas. Puslapių 89. Kaina 50c., dabar ..... 25c.
7—Lenkiškas Angliškas Žodynėlis. Puslapių 71. Kaina 30c., dabar 15c.
8—Lietuvos Istorija. Trečioji laida su 11 paveikslų ir 4 spalvuoti žemlapiai. Puslapių 73. Kaina $2.80, dabar $1.00
9—Pasiskaitymo Knygelė. Puslapių 68. Kaina 25c., dabar ..... 10c.
10—Pagrindinė Žemės Ukio Chemija. Puslapių 91. Kaina $1.00, dabar ..... 50c.
11—Sodyiaus Teologija. Parašė J. Gerutis. Puuslapių 285. Kaina $1.00, dabar ..... 50c.
13—Pradžia ir Išsiplėtimas Katalikų Tikėjimo. Puslapių 235. Kaina $1.00, dabar ..... 50c.
14—Pavyzdžiai Rašybos ir Sintaksės Reikalui. Puslapių 72. Kaina $1.00, dabar ..... 50c.
15—Kaip Žmogus Mąsto. Parašė James Allen. Puslapių 51. Kaina 15c.
16—Imtynės Varguolių su Bagočiais ir Socialistų Suvienytose Valstijose Platforma. Puslapių 22. Kaina 20c., dabar ..... 10c.
17—Garo Katilų ir Mašinų Priežiura. Mašinistams ir pečkuriams Vadovėlis. Parašė Steponas Kairys. Puslapių 80. Su apdarais. Kaina 75c., dabar ..... 40c.
18—Lietuviškieji Raštai ir Raštininkai. Puslapių 243. Apdaryta. Kaina 75c., dabar ..... 50c.
19—Namelis Pustelninko. Puslapių 170. Kaina su apdarais $1.50, dabar ..... 75c.
Ta pati, be apdaru—50c., dabar ..... 25c.
20—Suvienytų Valstijų Rankvedys Del Informacijos Imigrantams ir Svetimšaliams. Puslapių 91. Kaina ..... 20c.
21—Lietuviai, ar gerais keliais žengiame priekyn. Parašė Dr. Jonas Šliupas. Puslapių 47. Kaina 15c., dabar ..... 10c.
22—Koks Privalo But Vakų Auginimas ir Auklėjimas. Parašė Dr. Jonas Šliupas. Puslapių 91. Kaina 40c., dabar ..... 25c.
23—Apie Turtų Išdirbimą. Parašė Schram. Puslapių 139. Kaina 60c., dabar ..... 25c.
24—Suvienytų Valstijų Prezidentai ir Karės. Puslapių 38. Kaina 20c. Dabar ..... 10c.
25—Nematomi priešai ir draugai žmonių. Puslapių 113. Kaina 50c., dabar ..... 25c.
26—Teisių Vadovas ir Patarėjas. Parašė L. De Marasse. Puslapių 137. Kaina $1.00, dabar ..... 50c.
27—Maižiešius Kaipo Socialinis Reformatorius. Puslapių 40. Kaina 20c., dabar ..... 10c.
28—Naujos Mikaldos Sabbos Karalienės Pranašystės. Puslapių 57. Kaina 25c., dabar ..... 15c.
29—Socializmas ir Žadamasis jo Rojus. Parašė Dr. A. Maliauskas. Puslapių 32. Kaina 15c., dabar ..... 10c.
30—Kova Šviesos su Tamsa. Puslapių 31. Kaina ..... 10c.
31—Aritmetikos Uždavinynas. Vadovėlis aritmetikos pradžia. Parašė Pr. Mašiotas. Puslapių 102. Kaina 25c., dabar ..... 15c.
32—Kunigo Palaikai ir Jo Gaspadinės Laikai. Parašė J. V. Žilis. Puslapių 32. Kaina 50c., dabar ..... 25c.
33—Kunigas Vladislovas Demskis. Jo Gyvenimas, Raštai ir Darbai. Puslapių 165. Kaina ..... 50c.
34—Surinktos Dainos iš Visos Lietuvos. Parašė P. P. Mikalauckas. Puslapių 125. Kaina ..... 35c.
35—Išpažinties Istorija. Parašė Kun. A. Giullois. Puslapių 153. Kaina dabar ..... 25c.
36—Kultura ir Spauda. Lietuvių kalbon išvertė Vaidevutis. Pulapių 153. Kaina 45c., dabar ..... 25c.
37—Vanduo and žemės, po žeme ir viršuje žemės. Puslapių 33. Kaina ..... 10c.
38—Rusiškas Angliškas žodynėlis. Puslapių 63. Kaina 75c., dabar 40c.
39—Social-Demokratų Pažvalgos ir reikalavimai. Parašė A. Antonovas. Puslapių 27. Kaina 20c., dabar ..... 10c.
40—Teisingiausias Kabalas arba Atminimas Paslapčių tavo ateityje su pagelba kozyrų. Puslapių 16. Kaina ..... 10c.
41—Jono Biliuno Biografija. Parašė V. Kapsukas. Puslapių 122. Kaina 50c., dabar ..... 25c.
42—Lietuvos Rubežiai, Istoriškai Etnografiška Studija. Puslapių 20. Kaina ..... 15c.
43—4 Istorijos. Graži Haremo Nevalnike, Luoszis, Istorija Vienos Motinos ir Vaikučių. Pulsapių 62. Kaina 25c., dabar..... 15c.
44—Tikri ir Netikri Šventieji. Paveikslėliai iš Gyvenimo Kankintinių ir Kankintojų. Puslapių 61. Kaina 30c., dabar ..... 20c.
45—Statybos ir Butų Tvarkymo Įstatymai, Taisyklės, Atstatymo Apžvalga ir Kritika. Parašė Kazys Zubauskas. Puslapių 98. Kaina 50c., dabar ..... 30c.
46—Šiupinys Puikių Skaitymų. Puslapių 46. Kaina 20c., dabar..... 10c.
47—Rojus ir Pažanga. Parašė V. K. Račkauskas. Puslapių 112. Kaina 50c., dabar ..... 25c.
48—Lietuvių Lenkų Unija. Parašė J. Sabrys. Puslapių 66. Kaina 35c., dabar ..... 25c.
49—Pradedamosios Aritmetikos Vadovėlis. Parašė M. Šalčius. Puslapių 84. Kaina 50., dabar ..... 25c.
50—12 Istorijų. Puslapių 99. Kaina ..... 25c.
51—Šakinas. Nedoras Žydas. Puslapių 136. Kaina 35c., dabar..... 20c.
52—Dvi Istorijos. Duktė Marių ir Šruolis iš Lietuvos. Puslapių 67. Kaina 20c., dabar ..... 10c.
53—Pramonės Demokratijos Pagrindai. Puslapių 146. Kaina 75c., dabar ..... 35c.
54—Amerika arba Rinkinys įvairių faktų, žinotinų Amerikoje gyvenantiems ir čia atkeliaujantiems Lietuviams. Puslapių 288. Kaina 75c., dabar ..... 40c.
55—Kitas Karas. Atsišaukimas į žmonių protą. Puslapių 142. Kaina 75c., dabar ..... 40c.
56—Dešimt Metų Tautiniai Kulturinio Darbo Lietuvoje. Puslapių 99. Kaina 75c., dabar ..... 40c.
57—Išganymas Vargdienio. Puslapių 50. Kaina 25c., dabar ..... 10c.
58—Pirmieji Žiedai. Puslapių 27. Kaina 15c., dabar ..... 10c.
59—Labdarybė ir Žmoniškumas su Išvedimais, kaip šelpt nukentėjusius nuo karės ir kitų nelaimių. Puslapių 31. Kaina 15c., dabar 10c.
60—Kun. Juozas Žebris. Puslapių 24. Kaina 20c., dabar ..... 10c.
61—Trešimas ir Trašos Lietuvoje. Puslapių 24. Kaina 20c., dabar.. 10c.
62—Istorija Chicagos Lietuvių, jų parapijų. Puslapių 585. Kaina $2.00, dabar $1.00
63—Tabakas. Kaip jis žmonėms kenkia. Puslapių 63. Kaina 20c., dabar ..... 10c.
64—Kunigų Celibatas. Puslapių 58. Kaina 25c., dabar ..... 15c.
65—Elementorius ir Vaikų Skaitymėliai. Puslapių 46. Kaina..... 25c.
66—Raistas. Parašė Upton Sinclair. Puslapių 355. Kaina 85c., dabar 45c.
67—Kaip žmonės Be Ponų Gyveno. Parašė Upton Sinclair. Puslapių 249. Kaina $1.00, dabar ..... 50c.
68—Kun. A. Vienožinskas ir Jo Dainos. Puslapių 27. Kaina..... 15c.
69—Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Istorija. Nuo 1886 iki 1915 metų. Puslapių 547. Kaina $2.50, apdaruose, dabar..... $1.50
70—Gyvenimo Mokykla. Knyga turinti pakelt dvasią ir įkvėpt visiems norą atsižymėt mokslo ir priedermių dalykuose. Puslapių 235. Kaina $1.00, dabar ..... 60c.
71—Ethnologija arba Mokslas Apie Žemės Tautas. Puslapių 667. Kaina $2.00, dabar $1.25

Siųsdami užsakymus, prašom pažymėt knygų numerius, taip kaip jos sužymėtos šiame kataloge. Visokiais reikalais kreipkitės čia pažymėtu adresu:

Amerikos Lietuvio Knygynas,
14 VERNON ST. WORCESTER, MASS.

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. $1.50
In Foreign Countries..... 2.00
Single copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V... $1.50
Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Atskiri egzemplioriai .... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

16 Vasario

Minėjimas Penkiolikos metų sukaktuvių nuo paskelbimo Lietuvos Nepriklausomybės.

Šiuose metuose minėjimu Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvių turėtų visi Amerikos Lietuviai daugiau susidomėt negu kada prmau. Ypatingai šuo momentu, kuomet dar Lietuvos žemės neatvaduotos, kuomet lenkas grobuonis laiko visą tredalį Lietuvos žemių su sostine Vilnium savo naguose ir jų gyventojus lietuvius, prievartos keliu bando nutautint ir amžinai pavergt. Kuomet Kryžiokų Mistras-Adolfas Hitleris su savo štormo pulkais laukia tik progos įvykdinimui coup d'etat Klaipėdos krašte. Simptomai coup d'etat jau aiškiai matomi. Sausio 15 dieną, pradedant nuo Tilžės, baigiant Karaliaučium, pilte pilėsi per radio stotį junkerizmo propaganda del grąžinimo Klaipėdos krašto Hohencolernams. Ką tai reiškia? Tai reiškia tą, kad netrukus eks-kaizeris grįš iš Doorno ištremimo ir stengsis Vokietijoj atgaivint Hohencolernų monarkiją. Vokiečiai junkeriai jau ir dabar kalba, kad prezidentas yra liglaikinis, o monarkija —Kaizeris ant visados. Voketijos junkeriams atsteigus monarkiją ir grąžinant kaizerį ant Hohencolernų sosto, pavojus gręsia lietuvių tautos laisvei. Užtaigi, šiandien minėdami Lietuvos nepriklausomybės 15 metų sukaktuves, turim subendrint savo spėkas su už jurio savo broliais lietuviais, kad jiems pagelbėjus atsispirt prieš pavergėjus musų tautos laisvės. Laisvė ir laisvas tautos apsisprendimas yra brangiausi kiekvienai tautai.

Tik pažiurėkim kaip laisvę suprato didelį mislinčiai: — Senųjų romėnų išminčius Ciceronas šitaip sako: "Visi esam įstatymų vergai, kad galėumėm buti laisvi". Vadinas, romėnai laisvę suprato kaip laisvą veikimą įstatymų ribose. Garsus prancuzų išminčius, moderninės demokratinės ideologijos tėvas Montesqieu sako: "Laisvė yra teisė daryti visa tai, ką įstatymai leidžia". Bet yra visokių įstatymų. Įstatymų galia daug pareina nuo to, kas ir kaip juos leidžia.

Reikia, kad įstatymai išeitų iš teisėtos savos valdžios. Juk rusų valdžia leido pavergtoms tautoms įstatymus, bet ar tie įstatymai buvo pavergtiesiems privalomi? Lenkai dabar okupuotose žemėse irgi leidžia įvairius varžančius įstatymus tačiau kiekvienam aišku, kad tie įstatymai ne tik neprivalomi, bet prieš juos reikia kovoti. Įstatymai privalomi tik teisėtos valžios išleisti.

O tautos tarpusavio gyvenime, galima sakyt, visiškai neturi privalomų įstatymų. Vadinamoji tarptautinė teisė dar labai mažai išdirbta. Be to, kaip neturinti sankcijų: teismų, tarptautinės policijos ir baudžiamojo statuo, maža tėra vykdoma. Tautų santykius ir šiandie nustato ir reguliuoja daugiausia pajėga. Kiek tobulesnė laisvės sąvoką yra davusi didžioji prancuzų revoliucija.

Revoliucjos paskelbtoji žmogaus teisių deklaracija, kuri davė pamatą moderninei demokratinei ideologijai, sako: "Laisvė yra tai galėjimas daryti visa tai, kas nekenkia kitiems". Bet ir šitoj sąvokoj dar rasim neaiškumų.

Tautos laisvė yra tai galėjimas laisvai spręsti savo likimą, laisvai savo valia valdytis. Laisvė nėra beribė. Ir atskiro žmogaus ir visos tautos laisvė turi savo ribas. Vieni laisvės ribas mato įstatymuose, kiti — nekenkime kitiems. Vadinasi, laisvė ribojasi kitų žmonių bei tautų gerove. Šitos ribos nebutų tik tada, jei žmogus gyventų visiškai vienas kaip pasakiškas Robinzonas saloj. Tačau, tokio vienuolio laisvę gal dar labiau suvaržytų gamta.

Susipratusių tautų laisvė labai aukštai branginama. Teisingai sako senovės graikų didžiausias išminčius. Aristotelis: "Laisvė tai didžiausias turtas. Laisvė yra turtas taip didelis, taip malonus, kad jo nustojus visi kiti turtai nustoja savo skanumo ir reikšmės". Aristotelio šis pasakymas rodo, kaip brangino laisvę senieji graikai.

Prusų garsiausias karalius Fridrichas didysis daug kovojęs del savo šalies laisvės ir tą laisvę visiškai iškovojęs, sako: "Joks jausmas nėra taip susijęs su musų visa esme kaip laisvė. Nuo labiausiai civilizuoto žmogaus ligi barbero, visi yra šito jausmo perimti".

Kodel taip? Todel, kad laisvė yra įgimta kiekvienam gyvam daiktui, ne tik žmogui. Ne tik gyvulys, bet ir augalas reikalauja laisvės. Juo aukštesnis savo prigimtimi yra gyvis, juo daugiau jis reikalauja laisvės. "Tobulinimasis ir laisvė yra du neatskiriamu dalyku", sako Vokietijos mokslininkas Aleksandras Humboldtas. Nei augalas nei gyvis negali augti, plėtotis, tobulėti, jei neturi laisvės.

Taigi, jei žemesnieji padarai, gyviai bei augalai, be laisvės skursta ir nyksta, tai juo labiau skursta ir nyksta be laisvės žmogus, tauta. Tat rodo pavyzdžiai. Paimkim Rusiją ir Suv. Amerikos Valstijos Rusai gyveno amžiais carų varžomi. Amerikiečiai buvo laisvi. Abi šalys didelės, abi turtingos gamtos turtais. Tačiau laisvi amerikiečiai tapo turtingiausia ir aukšta kulturinga tauta. O carų suvaržyti rusai, nors kur kas senesni už amerkiečius, pasidarė labiausiai atsilikusi skurdo ir tamsumo prislėgta tauta. Kodel orientališkos tautos: persai, arabai ir įvairios mažesnės tautelės taip labai atsilikusios? Tur buti daugiausia del to, kad jos mažiausia teturėjo laisvės.

Garsus vokiečių poetas Šilleris sako: "Įstatymas neišauklėjo jokio didelio žmogaus, o laisvė auklėjo milžinus". Žinoma, įstatymai reikalingi. Be jų apsieiti negalima. Be to, išmintingi įstatymai tiek tevaržo laisvę, kiek tat reikalinga, kad visi galėtų buti laisvi.

Paimkim Lietuvos istoriją. Senovės lietuviai buvo laisvi ir tą laisvę brangino aukščiau viso ko. Kryžiuočių kronikininkai, aprašinėdami kovas su lietuviais, nuolat žymi lietuvių didelį prisirišimą prie tėvynės ir laisvės. Tada visi lietuviai buvo laisvi. Po unijos su lenkais lietuviai pasidalino į valdovus ir valdomuosius. Tautos dauguma pakliuvo sunkion nelaisvėn. Venecijos atstovas Lippomano, gyvenęs šešioliktame amžiuje Lietuvoj, šitaip rašo: "Pasauly nėra nelaimingesnio padarinio kaip Lietuvos valstietis. Jis neturi nieko, jei jam jo ponas neduoda. Tai, ką jis gauna, nepakanka nė menkiausiam pragyvenimui. Jis dirba ponui šešias dienas savaitėje, o dažnai ir visas septynias. Kai kur ponai palieka jam savo darbui nors šventadienį, bet dažnai ir to ne. Todel valstietis gali sau dirbti tik naktimis. Jokių švenčių nei poilsio valstiečiui nėra. Ir jie taip prie to priprato, kad jei paklausi, kodel tu šventadienį dirbi, tai jis paprastai atsako: o gi ar nereikia ir šventadienį valgyti? Maitinasi jie juoda duona, sumaišyta su pelais, bet ir tos dažnai užtenka vos pusei metų. Dažnai buna baudžiami mirti. Pasmerktas savo pono mirti valstietis privalo pats pasikarti, o jei nenori, tai buna mušimu ir kankinimu priverstas tai padaryti".

Romovė

Nenuostabu, kad tokiuose verguose išgeso senoviškas narsumas ir tėvynės meilė. Teisingai sako filosofas: Frank: "Vergas, baudžiauninkas, absoliutaus karaliaus valdinys turi tiktai gimtąją šalį. Tėvynę tur tik laisvas pilietis. Užtat ir tėvynės meilė yra pasiekusi aukšto laipsnio laisvose tautose". Musų tauta ilgai buvo vergijoj. Del to laisvės bei nepriklausomybės meilė galėjo joje aptemti. Del to reikia tą meilę tautoje auklėti, kad ji butų tokia kaip senovės lietuviuose. Tada mus tauta bus stipri.

Ar Pavojinga Europai Geltonoji Rasė?

Žymus švedų mokslininkas Sven Gedin jau nuo seniau vadovauja mokslinėms ekspedicijoms Azijoje. Ten Gedino ekspedicija renka mokslui medžiagą įvairiose valstybėse. Savaime suprantama, kad jai daugiausia tenka dirbti Kinijoj, kur nuo kelių metų vedami tarpusaviniai įvairių generolų karai, prievedę prie Jajonijos intervencijos.

Japonijos beatodairinis pasiryžimas užimti Mandžiuriją ir jos karo žygiai Šanhajuje sukėlė didelių neramumų Europoje, kur daugelis pradeda atvirai kalbėti apie gręsiantį geltonosios rasės (Japonija ir Kinija priklauso prie geltonosios rasės) pavojų Europai. Azijos žinovai betgi kitokios nuomonės. Jų tarpe ir Sven Gedinas, kuris neseniai tuo klausimu davė pareiškimą vokiečių žurnalui "Die Woche".

— Kas iš Azijos atėjo į Euorpą? — paklausė žurnalo bendradarbis.

— Visų pirma — atsakė Gedinas—tur but, pati žmonijos kilmė, krikščionybė ir kitos monoteistinės tikybos, didžiausia Azijos įtaka į musų europėjišką kulturą, o taipogi ir nemalonųs dalykai, kaip pav. cholera, džiuma ir kitos baisios ligos.

— O musų laikais, ar nėra priešingai, ar Europa nedaro įtakos Azijai?

— Visai galimas dalykas — atsakė toliau Gedinas,— kad kulturinės srovės pakeitė pliusus. Daugelis Europos kulturinių srovių pradėjo užkaraiauti Aziją. Nėra dviejų nuomonių, kad dabartinis Kinijos nacionalizmas, stengiamasis buti šeimininku savo namuose yra Europos įtakos padaras; šiame nacionalizme didelį vaidmenį vaidina kinų studentai, kurie pabaigę Europos universitetus (Pav. 1932 metais tik Paryžiuje buvo apie 2000 kinų studentų), grįžta į savo kraštą. Bet aš nemanau, kad kinų nacionalizmas darytųsi baisus ir gręstų baltajai rasei.

Mintis apie karo galimumą tarp baltosio ir geltonosios rasės, t.y. kovos už Europą — ateina į galvą, kai pamanai, jog Japonijoj kasmet gimsta 900,000 vaikų, o Kinijoj yra 475,000,000 gyventojų, nors antra vertus nieks tikslaus skaičiaus nežino. Iš kitos betgi pusės, Azijoj žmonių mirtingumas yra žymiai didesnis negu Europoje. Dažnos gamtos katastrofos (potvyniai, žemės drebėjimai), blogi derliai ir ligų epidemijos sumažina milijonus žmonių. Taip pat didelis vaikų mirtingumas ir, be to, reikia turėti galvoje naminių karų aukas.

Mes dabar gyvename pereinamąjį laiką, kuris tęsis iki tol, kol valstybėje, kurioje gyvena ketvirtadalis visos žmonijos (Kinija), įsigalės taika. Kinas savo prigimtimi konservatorius, bet kas slepiasi tautinėje kino dvasioje — nieks negali pasakyti. Manau, kad komunizmas negalės įsigalėti Kinijoj, nes visi kinai yra geri ukininkai, mylį savo žemę. Taip pat manau, kad nereikia priduoti didelės reikšmės ir vidujiniams Kinijos karams, nes keturių tukstančių metų laikotarpyje Kinijos istorija pergyveno daug pavojingesnius laikus. Iki šiol Kinija laiko save vidutine valstybe ir neturi jokio judėjimo Europos link. Todėl Europai nėra ko Kinijos bijotis, nes kinai savo ateities ieško savo krašte".

MIRĖ PASKUTINIS KNYGNEŠYS

Baguslaviškis, Ukmergės aps. — Gruodžio 9 d. mirė seniausias ir paskutinis šios apylinkės knygnešys Pov. Žukauskas. Jis, beveik, visą savo amžių gyveno vargingai ir vertėsi "škaplierininkyste", įvairių devacinalijų pardavimu ir knygų taisymu. Spaudos draudimo laikais slaptai platino "Aušrą", "Varpą", "Apžvalgą", "Ukininką" ir įvairius kalendorius. Pereitais metais velionis buvo įteikęs prašymą pensijai gauti, bet jos nesulaukęs ir mirė. Velionį visa apylinkė mini su didžiausia pagarba, nes šis, baltas, senelis savo kuklių gyvenimu ir sąžiningu patarnavimu daug simpatijos yra užsipelnęs. — Tsb.

Hartford, Conn.

ŽODIS p. NEW-YORKIŠKUI REPORTERIUI

"A. L". Nr. 4 įdėta "gramozdiškai" surašyta neva pastaba apie mano pirmesnį "A. L". parašytą dalyką apie "suspendavimus" SLA. narių, kurie išties nebuvo ir nėra suspenduoti. Toji p. reporterio pastaba yra skaudžiai mane įžeidžianti ir aš priverstas busiu skųstis SLA. Pildomai Tarybai. Pas mus, 124 kp. yra įsigyvenęs paprotys, jog susirinkimuose pinigus ima ne fin. sekretorius, bet iždininkas su pagelba iždo globėjų ir pats iždininkas siunčia į Centrą narių mokesnis; finansų sekretorius vien tik surašo lakštus. Bet pasitaiko tokių narių, kurie negali ateiti į susirinkimą, tai jie ar prieš susirinkimą, ar po susirinkimui atneša jau fin. sekretoriui, kuris jau tą patį mėnesį įrašo į lakštą ir perduoda pinigus iždininkui, bet pasitaiko, kad narys atneša pinigus, kada jau lakštas surašytas ir pinigai iždininko į Centrą pasiųsti, tai jau tada f. sekr. laukia kito mėnesio ir jau pinigus perduoda iždininkui. Musų, t.y. 124 kp. nei vienas narys tokia kuopos įsigyvenusia tvarka negali susispenduoti, nes jo pinigai visad į laiką pasiunčiami. Taigi p. reporteriui pačiam reikėtų pažiurėti Centre (jei jis gauna progos padirbėt, kaip jis pats giriasi, jog p. Vinikas prie jo kreipės) musų kuopos lakštus ir persitikrinti. Man nėra reikalo rašyti, nes pas mane yra visi 124 kp. dokumentai ir **faktai.**

P. Reporteris sakosi gavęs informacijas iš "labai ritmų ir teisingų žmonių". Tegu buna ir taip! Bet aš turiu iš New Yorko laiškų iš arti esančių Centro darbininkų, taipgi sykiu vieną laišką iš P. T. nario, jog jis ir kiti girdėję, kad "Januškevičius plepėjo, jog Čekanauskas ir pats Sekys (vadinasi, aš) esate suspenduoti". Šiuos laiškus laikaus pas save ir busimame P. T. suvažiavime jie bus priduoti, jei tik siuntėjai sutiks. Man rodos ir p. Reporteris be abejo gavo iš tokių žmonių žinias.

Dar p. Reporteris sakosi nežinąs apie Atstatymo B-vę. Bet man rodos, jog buti "bosu" tos b-vės ir nieko apie ją nežinoti, tai jau stebuklai. Bet apie tai čia ne vieta ir aš nerašysiu. **J. Sekys**

SUSIVIENIJIMAS
LIETUVIŲ AMERIKOJE
Didžiausia Lietuvių Organizacija
307 W. 30 Street New York, N. Y.

S. L. A. 372 Kuopos randasi visose didesnėse Lietuvių Kolonijose.

Turtas: $1,404,038.14

S. L. A. turi keturis apsaugos skyrius: $150; $300; $600, ir $1.000
Ligoje pašalpos savaitėje moka: $6.00; $9.00; ir $12.00.

Jeigu jautiesi geru Lietuviu, jei tau apeina tavo šeimos likimas kuomet tu iš šio pasaulio pasišalinsi, jei rupi paties padėtis nelaimei ar ligai ištikus — prisirašyk prie S. L. A. Prie šios organizacijos priklauso visi prakilnųs Lietuviai. Buk ir Tamsta tų prakilniųjų tarpe! Prirašky ir savo mažamečius — berniukus ir mergaites. Informacijų kreipkitės į Centrą aukščiau paduotu antrašu arba į vietinių kuopų valdybas.

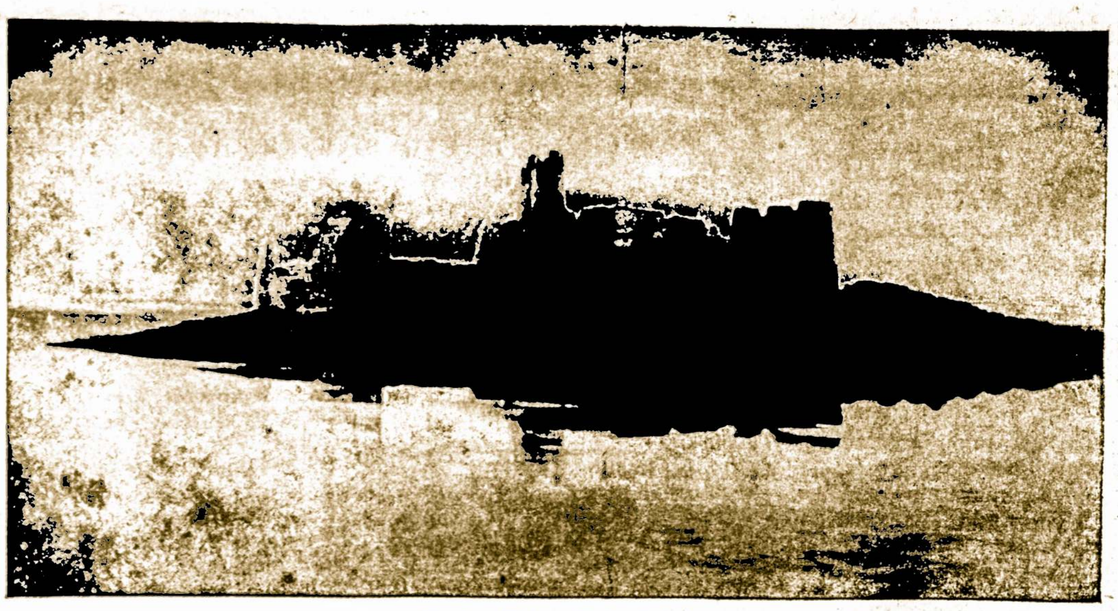

Trakų Pilies Griuvėsiai

SENASIS VILNIUS

("Musų Vilnius" N-ris 35-36)

1.

GYVENTOJAI

Ne vien muro užsilikusios sienos, ir labai brangus griuvėsiai sudaro pagrindą kiekvieno krašto buties, svarbu to krašto gyventojai, ypač praeity. Tuo atžvilgiu Vilniaus miesto gyventojų kilmė ir esminė tautinė sudėtis verta ypatingo susidomėmo. Jausdami to klausimo svarbą, daugelis priešingi mums autorių primygtinai rodo ir tyčia įtikinėje, neva Vilniaus gyventojai niekad nėra buvę lietuviai, kad visa praeitų laikų Vilniaus buklės tvarka neigė lietuvius ir lietuvybę.

Vilniaus miestelėnų istorija prasideda Gedimino laikais. Nors Vilniaus miesto įkurėju, kaip sako padavimas, yra minėtas musų didžiausias ir išmintingiausias viduramžių Lietuvos valstybės politikas, tačiau archeologiški duomens ir istorikų išvadžiojimui verčia tikėti, kad Vilnius dar prieš Gediminą susikurė ir kad Didysis Lietuvos Kunigaikštis savo sostinę tik į jį perkėlė 1323 m. Įsikurdinęs Vilniuje, Gediminas tais pačiais metais išsiuntinėja Europos vadovams, kongrecijoms, vyskupams ir vokiečių (Hanzos) sąjungos miestams laiškus, kuriais kviečia kitų kraštų verslovininkus, amatininkus ir net ukininkus vykt į Lietuvą, į jos sostinę Vinių, žadėdamas jiems visokių lengvatų ir laiduodamas Rygos miesto savivaldos teises.

Atsiliepdami į tą kvietimą, į Vilniaus miestą pradeda plaukti ne tik pasauliečiai, bet ir vienuoliai. Tiesa, Gedimino sostinėj jau pirma buta pavienių vienuolių (pranciškonų ir dominikonų), bet, kunigaikščiui savo kvietimais paskatinus, jų skaičius tiek padidėjo, kad Vilniuje įsikuria pranciškonų vienuolynas.

Šio vienuolyno istorijos vienas tragediškas įvykis, butent, Vilniaus gyventojų žiaurus užpuolimas ir nužudymas septynių tame vienuolyne rastų vienuolių, rodo, kad Gedimino laikais Vilniaus miesto gyventojai buvo lietuviai stabmeldžiai. 1387 m. Jogaila ir Vytautas pakrikštijo Vilniaus gyventojus čiabuvius, sulygindami jų teises su atėjunų teisėmis, Gedimino jiems suteiktomis, Rygos miesto pavyzdžiu. Tas teisių sulyginimas buvo didelės svarbos dalyku, kadangi į Lietuvos sostinę ir iš viso į Lietuvos miestus stabdė tolimesnę svetitmšalių emigraciją, suteikdamas Vilniui, o pavyzdžiu ir kitiems miestams svarbių prerogatyvų, padėjusių išplėsti ir lietuvišką miestiečių luomą.

Kitas svarbus teisinis ir faktinis veiksnys, Vilniaus miesto lietuviškai miesčionijai tarpti, buvo Vilniaus miesto savivaldos įsteigimas. Nėra tikslių žinių, kada pirmą kartą buvo dokumentaliai užfiksuotas suteikimas Vilniaus miestui Magdeburgo teisių. Tačiau, prof. A. Janulaičio ir kitų autorių nuomone, Vilnius naudojasi Magdeburgo teise pradedant 1387 m.

Magdeburgo teisė savo esme buvo linkusi: 1) remti čiabuvius miestiečius, 2) teikti lengvatų ir prerogatyvų tik krikščioniško tikėjimo miestų gyventojams. Vadinasi, žydai, stabmeldžiai (jei tokių dar galėjo buti), musulmonai ir kitų tikybų žmonės, einant Magdeburgo teise, nesiskaitė pilnateisiais Vilniaus miesto gyventojais. Einant Vytauto D. Vilniui duotomis privilegijomis ir vėlyvesniais tų privilegijų pakartojimais, lygiateisiais Vilniaus miestelėnais buvo laikomi tik katalikai ir stačiatikiai čiabuviai.

Kokios gi tautos buvo tie Vilniaus čiabuviai? Atsakymą į tą klausimą randame lenkų mokslininko J. Talko-Hryncevičiaus rašiny, išspausdintame viename Krokuvos Mokslo Akademijos leidiny 1907 m. ("Materyaly antropologiczno — archeologiczne i etnograficzne" t. I), kuriame jis įrodo, pasiremdamas tyrinėjimu, ištyręs apie 41 kaukuolę, rastas kasinėjant pamatus Vilniaus Šv. Onos bažnyčios. Tyrinėjimai rodo, kad pradedant viduriu XVI iki pradžiai XVII amž. Vilniaus miesto gyventojai buvę lietuvių ir gudų kilmės.

Tolimesni Vilniaus miesčionių buklei svarbios įtakos darė jau nebe tautinė gyventojų sudėtis (kuri iki rusų viešpatavimo laikų bemaž nesikeitė), bet miesto gyventojų teisinė padėtis. Kad suprastume tos buklės ypatumus, pasistenkime įsivaizduoti, kaip atrodė, gyveno ir tvarkėsi kunigaikščių ir karalių laikais Vilniaus miestas.

Miesto branduolį ir jo, taip sakant, politinį centrą sudarė aukštutinė (Taurakalnis) ir žemutinė pilis. Vilniaus pilys buvo užėmusios strateginiai geriausiai apsaugotą dviejų upių — Neries ir Vilnelės santaką, atskirtą nuo miesto griovių ir dabar į rusius nuleistu Kačergos upokšliu. Vilniaus pilys su pačiu miestu tiek bendra teturėjo, kad 1) telkė aplink save gyventojus , teikdamos jiems darbo ir uždarbio, 2) pilies gyventojai (karaliai bei kunigaikščiai) skaitėsi savininkais pirma visos, o paskui tik dalies žemės, ant kurios miestas stovėjo.

Miesto plotas buvo nutysęs tolyn nuo Neries, Vilniaus pilies ir Kečergos link Pylimo (Zavalna) gatvės ir Aušros vartų, o toji miesto dalis, kur dabar yra Vilniaus gatvės, A. Mickevičiaus gatvė, Lukiškis ir k. iki pabaigos XVIII amž. buvo visai neapgyventa, nors pati žemė miestui priklausė. Visas Vilniaus miestas pagal jo gyventojų sudėtį buvo pasidalinęs rajonais. Kiekviename rajone telkėsi kitos tautos gyventojai. Taip, už Bernardinų ir Šv. Mykolo bažnyčių ties Spaso cerkve gyveno gudai ir rusai(stačiatikiai) ; čia, spėjama, kad Algirdo žmona stačiatikė Julijona pastatė pirmą Vilniaus cerkvę Šv. Trejybės vardu. Apie 1414 m. Vilnius tampa Lietuvos stačiatikių religiniu centru, nes Vytautui pageidaujant "soboras" išrenka Lietuvai atskirą metropolitą — bulgarą Gre-Samblaką. 1419 m., Samblakui mirus, stačiatikių religiniais centrais vėl lieka Kijevas bei Maskva, o Vilniuj palieka tik metropolitų vietininkai. Ši aplinkybė žymiai susilpnina Vilniaus gudus — stačiatikius, o Kazimierio Jogailaičio laikais (XV) amž.) jiems net uždraudžiama taisyti senąsias cerkves ir statyti naujas.

Toliau, Aušros vartų link (maždaug nuo žemutinės pilies iki rotušės aikštės) buvo Lietuvos aristokratų ir didikų rajonas. Čia seniau gyveno Sapiegos ir Radvilai, apsitvėrę savo aukštuose puošniuose rumuose kaip kokiose tvirtovėse. Tie rumai stovėjo ant nuosavos bajorų ir kunigaikščių žemės, todė jų savininkai miesto magistratui mokesčių nemokėjo, sudarydami iš savo dvarelių savotiškas bajorų ir didikų "salas".

J. J. Kraševskis (veikale "Wilno" III t.) nurodo sekančius didikų rumus Vilniaus miesto: Senieji mediniai Gaštaldų rumai, kurių vietoj vėliau buvo pastatyta pranciškonų Šv. Kryžiaus bažnyčia. Tuose rumuose gyveno vienas pirmųjų Viniaus vyskupų — Vasila. Kunigaikščių Sluckių rumai stovėjo Vokiečių gatvėj. Labai daug rumų ir "pilių" Vilniuj turėjo kun. Radvilai: vad. "Kardinolo" rumus, (seniau priklaususius Viln. vysk. Radvilui kardinolui — XVI amž.), Didžiojoj gatvėj, seniau priklaususį kun. Ostrogorskiams, — panerio rumus, susijusius su žemutine pilim, Lukiškio rumus ir k.

Be Radvilų rumų minėtini Katkevičių rumai su daržais ir pleciais ties bernardinų vienuolynu, kuriam jie vėliau atiteko; kunigaikščiai Sapiegos turėjo Vilniuje net penketą rumų. Kai kurių jų buvo užmiesty (pav., Antakalny), bet daugumas radosi pačiame mieste. Taipogi Pociai, Kiškos ir kiti didikai turėjo Vilniuje kiekvienas atskirus rumus.

Buvimas dvarelių ir rumų sename Vilniuje turėjo dvejopos reikšmės. Iš vienos pusės, dvareliai ir rumai, imant juridiškai, sudarė kaip bajorų "salas" nebajoriškam mieste, bet iš antros — jie daugino lietuviško gaivalo skaičių Gedimino mieste, kadang visų tų dvarelių ir rumų tarnai buvo lietuviai baudžiauninkai; dėka ponų malonei ar patys savo pastangomis tie baudžiauninkai ilgainiu tapdavo miestelėnais ir į kaimą daugiau nebegrįžo.

Kulturiniu atžvilgiu, dėja, didikų rumai demoralizavo Vilniaus gyventojus, identifikuodami jųjų sąmonėj lenkystę su ponyste. Taigi, dėka dvarams ir didikams Vilniaus miesčonija gana anksti pasidavė lenkiškumui. Vis dėlto XVI amžiuje magistralinio teismo šaukimai buvo skelbiami ne vien lenkų, bet taip pat gudų ir lietuvių kalba, "kad visi suprastų" (Dubinskis.) Tame pat amžiuje Šv. Jono bažnyčioj buvo sakomi lietuvių kalba pamokslai.

Bažnytiniai įstatai, turėję nemažos svarbos senojo Vilniaus gyvenime, draudė krikščionims glaudžiau bendrauti su nekrikščionimis. Savo ruožtu žydų Talmudas taip pat skatino nesivaduoti "gojų" teise, nelankyt jų teismų ir t. p. Dalis Vilniaus miesto, kurioj gyveno žydai, priklausė pilies jurisdikai, todėl Vilniaus žydai, panašiai kaip bajorai, iš pradžių su viešuoju miesto gyvenimu maža teturėjo bendro. Gretimai su žydais Misnagidais ir Chasidais gyveno taip pat Karaimai, kartu su žydais į Vilnių atvykę.

Pradedant dabartine (ir seniau buvusia) Vokiečių gatve Pylimo (Zavalna) gatvės link gyveno svetimšaliai vokiečiai. Jiems tat priklausė seniau Šv. Mikalojaus — dabartinė Vilniaus lietuvių parapijos bažnyčia. Iš pat pradžių vokiečių svetimšalių skaičius Gedimino mieste, matyt, buvo didelis; tą rodo pradžioj cechų knygos, kurios 1522 m. buvo rašomos vokiečių kalba.

Dalis Vilniaus amatininkų gyveno miesto, kiti vyskupų jurisdikos plote, bet cechų, reikalus sutartinai tvarkė. XVII amžiuj, kilus protestantizmui ir atsiradus unitams, cechuose kildavo tikybinių ginčų, kurie juose ardydavo tvarką. 1697 m. Vilniaus magistrato taryba uždraudė cechams kelti tikybinius ginčus. Nuo to laiko cechų gyvenimas vėl įeina į normalias vėžes.

J. J. Kraševskio duomenimis, šiuose Vilniaus cechuose XVII amžiuj buta kitataučių: auksakalių — vokiečių, kailiadirbių— gudų ir rusų (unitų), knygų taisytojų — žydų, siuvėjų — svetimšalių (iš 48 — 10, tautybė nenurodyta), batsiuvių katalikų (lietuvių) — 39, stačiatikių — 5, vokiečių — 7, stiklių — žydų (9), siuvėjų — žydų (11), kailiadirbių — žydų (13). Pradžioj XVII amž. bendras skaičius Vilniaus amatininkų, to skaitlingiausio anų laikų miestų luomo, neskaitant jų padėjėjų ir šeimos narių, Vilniuje buvo daugiau 600. Tuo pat laiku mėsininkų buvo daugiau 100. Be cechų meistrų, laikiusių mieste savo dirbtuves, pats miestas taip pat turėjo keletą dirbtuvių. Viena jų buvo kirpykla (kirptuvė) milams ir gelumbėms kirpti. Kita svarbi įmonė buvo vaškydė, gaminusi vašką ir vaško žvakes. 1522 m. ant Vinelės krantų buvo pastatytas popieriaus fabrikas.

XVI amžiuj atsirado Vilniuje ir privačių pramonės įmonių. Tulam karališkam bajorui Paleckiui 1547 m. buvo suteikta privilegija, leidusi jam atidaryt Vilniuj stiklo fabriką. Vietoj mokesčių Paleckis turėdavo kasmet pristatyti karaliaus rumams 200 didesnių ir 200 mažesnių stiklų. Visose įmonėse dirbo nemažas skaičius vietos amatininkų, meistrų ir darbininkų, kurie taip pat didino vietos kilmės Vilniaus gyventojų skaičių.

Jei amatininkų tarpe (kaip aukščiau matėme) tautybės ir kilmės klausimas nevaidino lemiančio vaidmens, tai pirkliai ir verteivos iš pat pradžių tuo reikalu pasirodė labai opus. Rasdami kelių ir turėdami pakankamai lėšų, jie laimėdavo didžiųjų kunigaikščių ir karalių palyginti, lengvai duodamas privilegijas, kuriomis svetimšaliams ir net kitų Lietuvos miestų prkliams budavo draudžiama Vilniuje vesti prekybą. Svetimšaliams pirkliams 1503m. Vilniuje buv įstegti Prekybos Rumai. Be šių rumų jiems buvo draudžiama kitur savo prekes laikyti ir jas pardavinėti. Rusai turėjo atskirus rumus. Kai kuriais metais (pav. 1511, 1538, 1552 ir k.) svetimšaliams buvo visai uždrausta Vilniuj prekiauti. Remiantis 1678 m. konstitucija, svetimšaliai pirkliai buvo apkraunami ypatingais mokesčiais miesto naudai. Už slaptą prekybą svetimšalių su svetimšaliais (kuri Vilniuje buvo draudžiama), miesto magistratas, vaivada ir net vyskupai bausdavo svetimšalius, atimdami iš jų prekes ir net į kalėjimą sodindavo.

Nežiurint visų suvaržymų ir bausmių, skaičius svetimšalių pirklių, ypač rusų ir vokiečių Vilniuje seniau buvo nemažas. Stengdamiesi su jais kovoti, Vilniaus pirkliai nepriimdavo jų į savo tarpą, neleisdavo jiems įgyti miesto gyventojų teisių. Pagaliau, 1602 m. buvo paskelbtas dekretas, kuriuo svetimšaliams buvo leista prekiauti tik laike prekymečių (jomarkų). Tas smugis galutinai pašalino svetimšalių pludimą į Gedimino miestą.

Baigiant kalbėti apie senojo Vilniaus gyventojų tautinę sudėtį, negalima nepaminėti Vilniaus totorių. Totoriai Vilniuje atsirado Vytauto D. laikais. Po nelaimingo žygio pavolgin ir sunkaus mušio ties Vorskla su Tamerlano kariuomene, buvęs Kapčako chanas Taktamyšas su likučiais savo kariuomenės nusidangino į Lietuvos gilumą. Dalį Taktamyšo karių Vytautas D. apgyvendino Vilniuj, o kitiems davė žemės ties Voke netoli Trakų. Vilniaus totoriai buvo kariai. Jie talkininkavo beveik visuose Vytauto karo žygiuose, pradedant Žalgiriu, baigiant mušiu ties Melnos ežeru (1420 m.). Iš Vilniaus ir Trakų totorių tarpo yra išėję pirmtakunai ir pradėtojai garsių chanų dinastijų, vaidinusių svarbų vaidmenį Kryme ir Povolgy. Totoriai pasižymėjo dideliu taurumu ir sąžiningumu, kuo Europos atėjunai dažniausiai negalėdavo pasididžiuoti. Tautiniu atžvilgiu totoriai laikėsi atskirai, svetimai įtakai nepasiduodami.

Be karo tarnybos, Vilniaus totoriai vertėsi daržininkyste, vežikavimu ir tarnaudavo pasiuntiniais. Vargdieniai totoriai, pasikabinę ant kaklo kanklius, vaikštinėjo po miestus ir kaimus elgetaudami. V. Bičiunas

KNYGA "KUO AŠ GALIU TIKĖT ŠIANDIEN?" JAU GATAVA

SU PRISIUNTIMU KAINUOJA 25 CENTAI

Pinigus galit siųst krasaženkliais (25 cents stamps) šiuo adresu:

Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Čia mes įdedam vertėjo žodį ir liečiamųjų dalykų sąrašą, kad knygų mėgėjas tikrai žinotų ant kiek yra svarbi ir turininga ši "Kuo Aš Galiu Tikėt Šiandien?" knyga. Štai ką vertėjas J. Laukis sako apie šitą knygą.

Šitas p. Pollocko raštas, pirmą kartą man jį beskaitant, padarė į mane be galo didelį įspudį. Ir po dviejų metų tas įspudis neišnyko. Jis žymiai pagilino mano pažiuras į gyvenimą.

Šitame savo rašte p. Pollock iškelia sielos nemarumo klausimą ir aiškiai įtikinamai parodo mokslo šviesoj du dalykus: Dievo buvimą ir žmogaus sielos nemarumą.

Tie, kurie sakosi yra apsišvietę naujovinio mokslo šviesą, bet tikrenybėj yra tik paviršutiniai apsitrynę su mokslu ir tikrojo mokslo neturi, turi drąsos vadyt Dievo buvimą ir sielos nemarumą tamsiais prietarais, kunigų pramanytais pinigams viliot iš nežinėlių žmonių. Bet tikrieji mokslo vyrai neturi šitos drąsos ir visa, ką jie pasako, tai "mes nežinom, ar tie dalykai yra, ar jų nėra."

Nors aš priklausau tik prie apsitrynusiųjų rušies, tačiau man visuomet truko drąsos pasakyt drauge su jais, kad Dievo nėra ir kad žmogus yra toks pat gyvulys, kaip visi kiti, tik savo protu aukštesnis už juos. Aš savo širdyje visuomet linkau prie tų, kurie sako, "mes to nežinom."

Ir tas pasakymas "mes to nežinom" pastato kiekvieną sakantį tą nepasiliaujamo abejojimo padėtin: gal ne, o gal ir taip.

Šitaip abejojančio žmogaus gyvenimas yra nepavydėtinas. Jis nežino kur jam eit: ar sekt neišmintingus gyvulius, patenkinant visas savo kuno įgaidas, ar siekt sielos dorybių, kurios dažnai yra priešingos jo kuno įgaidoms.

Ir čia atėję prie šitų gyvenimo krįžkelių vieni, palinkusieji pirm visa ko savo kuno įgaidas patenkint, paklauso jų balso ir gyvena tokį gyvenimą, kuris dažnai, jei skiriasi nuo gyvulių gyvenimo, tai tik savo nupuolimu ir supuvimu. Kiti, pakilusieji aukščiau savo kuno įgaidų patenkinimo, sako: jei ir yra kitas gyvenimas po mirties, tai jis man dabar nerupi; aš jį atrasiu, kaip numirsiu. Ir jei aš busiu gerai vedęs save čia, šitame žemiškame gyvenime — jei išlaikysiu jo kvotimus, tai negali but dviejų nuomonių apie tai, kad man turi gerai sektis ir kitame gyvenime po mirties.

Šitokia protautė kai kam atrodo labai sveika. Bet arčiau jai prisižiurėjus, jokio sveikumo nesimato joje. Viena, apie gerą pasisekimą kitame gyvenime negali but nė kalbos, jei šitame žemiškame gyvenime nepadedama jam reikalingi pamatai; padėt šituos pamatus yra galima tik tikint, kad tas gyvenimas yra ir kad jis yra tam tikro budo. Antra, žemiškasis gyvenimas, kuriuo yra suprantama kuno įgaidų patenkinimas, yra be galo nuobodus ir net nepakenčiamas žmonėms kilnesnėmis sielomis, jei jis nėra nudažytas sielos džiaugsmais, sukeltais aukšto ir kilnaus idealo siekimu —siekimu prie dievybės tobulumo. Ir trečia, pats žemiškasis gyvenimas nėra įmanomas silpnesniems žmonėms, prie kurių gali priklausyt ir priklauso vienu ar kitu laiku kiekvienas žmogus,—jei jis nėra paremtas sielos dėsniais — teisingumu, meile, gailestingumu, atsižadėjimu savęs. Todel galutinis šito klausimo išsprendimas yra be galo svarbus kiekvienam. Ir šitą išsprendimą skaitytojas ras šitame p. Pollocko rašte.

Bet didžiausia šito rašto svarba ir didžiausias p. Pollocko nuopelnas yra jo nuosekliame išaiškinime Kristaus mokslo. Kristus buvo didžiausias doros mokytojas, kokis kuomet gyveno tarp žmonių, ir trumpas, aiškus Jo mokslas, suvestas į vieną sakinį—Mylėsi Dievą (savo aukščiausią idealą) iš visos savo širdies, o artimą savo kaip pats save — taip plačiai apima žemiškąjį žmogaus gyvenimą, kad žmogui prisilaikančiam jo, nieko kita netenka ieškot savo laimės suradimui ir tikrojo dangaus sukurimui ant žemės. Bet Jo mokslo aiškinimas, kurį girdime bažnyčiose ir mokyklose nėra nė aiškus, nė pilnas. Jis toks neaiškus, kad patys mokytojai to mokslo, laikydami jį neužtenkamu, kartais griebiasi kokio nors izmo (krikščioniškojo socializmo) visuomenės blogybėms prašalint, ir taip iškraipytas, kad didelė dalis jų mokinių — didžiuma inteligentijos — klauso aiškinimo tik kaip paprastos legendos, neturinčios svarbos realiam jų gyvnenimui.

P-nas Pollock išaiškina Kristaus mokslą neiškraipydamas jo reikšmės ir kiekvienas, kas ieško teisybės, ras šitą jo raštą labai naudingu sau.

LIEČIAMŲJŲ DALYKŲ SĄRAŠAS

Kuo galiu tikėt šią abejonės gadynę? Kas aš esu? Iš kur atėjau? Kam aš čia esu? Kur aš einu? Koks yra visa to tikslas? Kame yra tikroji teisybė apie "saviraišką ." Kam dera džiazas ir virpuliai? Kas yra laimė? Kaip aš galiu žinot, kad aš ją rasiu? Kas yra siela, protas, nesąmoningasis protas, medžiaga?

MIRTIS.—Kas atsitiks su manim po mirties? Kur aš busiu tuojau po mirteis ir kokios bus mano pajautos? Kas bus po metų laiko? Po tukstančio metų? Kas yra dangus? Kur jis yra? Kaip yra su pragaru ir velniais?

KRISTUS. — Ar Jis tikrai gyveno? Kas Jis buvo (ar yra) ? Kaip yra su nekaltu prasidėjimu? Kur yra Kristus dabar? Ar Jis "vėl ateis?" Ar yra toks daiktas kaip įsikunijimas iš naujo? Kas buvo Adomas, Budda, Mahometas, ir Mozė?

DIEVAS. — Ar yra Dievas? Kur Jis yra? Kas Jis yra? Ar aš galiu žinot jį asmeniškai? Ar Jis tikrai myli mane asmeniškai? Ar Jis išklauso mano maldų? Kaip reikia melstis, kad malda butų išklausyta?

KURYBA.—Kaip tikrai Dievas kurė pasaulį? Evoliucija? Kaip į šitą klausimą turi žiurėt naujovės krikščionis? Ką Kristus pasakė ir tą ginčą išsprendė? Kaip galima suderint mokslą su tikyba?

GAMTOS DĖSNIAI.—Kas jie yra? Kaip jie sukurta? Kaip suderint gamtos dėsnius su išklausytomis maldomis? Kas yra meilė? Kokia jos vieta gyvenime? Karmos dėsnis — kas jis yra? Ar tavoji karma galima perkeist? Kaip "gerasis" Dievas gali baust ką-nors? Kas yra nuodėmė? Geras ir blogas? Kas atnešė blogą pasaulin! Ar visoms mano kliutims yra priežastis? Kaip aš galiu ją rast ir prašalint?

TIKYBA.—Kas ji yra? Jos santykiavimas su metafizika? Krikščionių tikybos pagrindai? Kur mus palieka šita abejonės gadynė? Pagrindinybė? Naujovinybė? Skepticybė? Kame yra teisybė tarp jų? Kuri pažiura į gyvenimą yra teisinga? Kuri paskiria man kelią prie Dieviškojo plano per jas visas?

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

Turėdamas kišeninį žodynėlį, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina $1.00

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street
Worcester, Mass.

NAPOLEONAS I

JO GYVENIMAS ANT ŠV. ELENOS SALOS

Parašė

Jonas Katkus, atsargos leitenantas

JONAS KATKUS

"...Tau, Dieve, dangus, o man žemė." Tuos žodžius Napoleonas liepė iškalti ant tam tyčia padaryto medalio, kurio vienoj pusėj buvo jo atvaizdas, kitoj —Dievo."

ĮVYKIAI LIETUVOJE PRIEŠ 120 M.

(NAPOLEONAS VILNIUJE 1812 M.)

(Priemezga)

(Tąsa)

Liepos 4 d. imperatorius davė audienciją laikinosios valdžios komisijai ir tautinės gvardijos komendantui. Liepos 6 d. Napoleonas raitas jodinėjo Vilijos krantais ir iš tolo gėrėjosi Gedimino kalnu ir sena pilimi. Liepos 8 d. imperatorius Šnipiškių lygumose patikrino savo gvardiją. Ir tenai nuvykę miestelėnai sukėlė Napoleonui didelių ovacijų. Tą pat dieną Napoleonas įsakė sustiprinti dešinįjį Vilijos krantą, kur buvo kariuomenės stovyklos. Ant kalno, kur kadaise buvo Jogailaičio rumai, įsakė pastatyti citadelę. Liepos mėn. 13 d. įvyko iškilmingos pamaldos bazilikoje, kuriose dalyvavo laikinoji vyriausybė. Po pamaldų buvo paskaitytas Lenkijos konfederacijos aktas, o minios šaukė: "Tegyvuoja Didysis Imepratorius Napoleonas!" Tai iškilmingai dienai atminti, komisijos buvo pasiulyta sudėti dviem neturtingom mergaitėm — lietuvaitei ir lenkaitei — po 1000 auksinių, kurios turėjo ištekėti viena už lenko, o kita už lietuvio. Viena pora tuojau atsirado ir buvo sujungta bazilikoj amžinais moterystės ryšiais. (Sakoma, lietuvaitė už lenko tekėti atsisakiusi). Napoleonas užėmęs Vilnių davė įsakymą suformuoti korpusą lietuvių gvardijai, o jos vadu paskyrė generolą Kanopką. Į tą korpusą buvo prijungta ir vienas eskadronas Lietuvos totorių. Į juos buvo išleistas Napoleono atsišaukimas, o eskadrono vadu buvo paskirtas Mustafa — Achmata. Pažymėtina, kad totorių eskadronas buvo ištikimiausias Napoleonui jo nelaimėse, ypač traukiantis iš Rusijos, nes vietiniai totoriai gerai pažino apylinkes, kas palengvino Napoleono armijos likučiams pasprukti nuo rusų. Užimtą Lietuvą Napoleonas laikė kaip savo žemę. Uždraudė kareiviams plėšti ir savavališkai imti iš žmonių maistą. Kad tai buvo, randama skelbimų laikraščiuose apie sušaudymą plėšikaujančių kareivių ne tik italų ir vokiečių, bet ir prancuzų.

Liepos 18 dienos "Kurjer Litewski" rašo: "Prieš dvejus metus mes stebėjome Rusijos rengimąsi karui. Tada mes matėm kaip nelauktai maršavo pulkai iš gilumos Azijos su totoriais pryšaky. Dar balandžio mėnesį atvyko kalmukų ir baškyrų ordos ginkluotos lankais. Kovo mėnesio buvo suvaryti žmonės ir rengė tiltus per Nemuną, taisė svarbesnius strategijai kelius. Netrukus atvyko rusų gvardija su visu caro dvaru pryšaky. Buvo kalbama apie užpuolimą svetimos valstybės. Birželio 23 d. caras Aleksandras 1-as buvo iškilmingam bankiete, surengtam jam anglų šalininkų, o tą pat naktį jau Napoleono armija kėlesi per Nemuną. Caro dvare ir mieste kilo sąmyšis ir baimė. Tuojau išbėgo caras su visa savo svita. Rusai bėgdami priverstinai ėmė visus arklius mantai ir ligoniams išvežti. Birželio 27 d. naktį Maskvos armija pradėjo trauktis. Iš Kauno pusės traukdamiesi rusai varėsi dideles galvijų bandas, avis ir arklius atimdami iš vietinių gyventojų. Birželio 28 d. 9 val. ryto kazokai padegė žaliąjį tiltą ant Vilijos ir kai kuriuos sandelius. Apie 12 val. į miestą įžengė nugalėtojų armija, kuri buvo priimta su didžiausiomis ovacijomis. Galima įsivaizduoti, kokios buvo ovacijos, kad vienas pilietis iš džiaugsmo net mirė. Po Gedimino sostinės atvadavimo Napoleono armija pasistumėjo Dauguvos ir Dniepros link. Narsaus Napoleono kariuomenė paveikė jaunuolius, kurie mielai stojo į lietuvių gvardijos pulkus, generolo Kanopkos vedamus. Liepos mėn. 14 d. mieste buvo didelis judėjimas. Vakare teatras buvo pripildytas žmonių, o miesto namai papuošti 1000 žiburių. Žmonių minios veržėsi prie grafo Paco aikštės, kuris tą dieną kėlė didelę puotą. Ant lempų buvo pakabinti peršveičiami paveikslai su Napoleono atvaizdu, Vytimi ir lenkų ereliu. Netikėtai į balių atvyksta Napoleonas ir gėrisi tautiniais šokiais ir pasilinksminimu, kuris truko ligi 5 val. ryto. Apie karo veiksmus galima pasakyti, kad prancuzų armija eina nuolatos pirmyn, o priešai traukiasi. Jau aštuonios dienos pra-ėjo kaip nugalėtojai paėmė Minską. Pulkininkas Radzminskis nukovė kazokų pulkininką. Visa armija, kurią vadovauja kunigaikštis Begratijonas, stengiasi susijungti su Barklai de Tolli armija, rodos atkirsta ir jai jau nepavyks susijungti. Liepos m. 16 d. vidudieny Jo Karališkoji Didybe apleido musų miestą. Dar nepraėjo nei mėnesio kaip musų priešo keršytojas atvadavo kraštus nuo Nemuno ligi Dniepro ir nuo Dauguvos ligi Pripetės. Kartu su imperatorium išvyko ir karališkas dvaras. Vilniuje jo vietininku paliko kunigaikštis Bassano, užsienių reikalų ministeris, kuris eina general gubernatoriaus pareigas".

Toliau tas pats laikrkaštis rašo: "Napoleonas perkėlė savo vyriausiąją bustinę iš Glubokoj į Kamencą, o Aleksandras I-sis išsikėlė į Vitebską. Nepergalima Napoleono kariuomenė jau peržengė 1772 metų sienas, kurios prieš 40 metų Rusijos buvo neteisingai atplėštos. Napoleono armija jau stovi tenai, kur kadaise Algirdas, Vytautas, Steponas Batorius ir kiti grasė visai Rusijai. Įdomu pažymėti gandas per Napoleono buvimą Vilniuje. Esą imperatorius, raitas jodinėdamas, pamatęs Šv. Onos bažnyčią ir prijojęs prie jos nulipo nuo arklio ir gėrėjosi. Negalėdamas atsigėrėti taręs: "Jei galėčiau, tai šią gražią gotikos bažnytelę ant delno paimčiau ir nunešęs Paryžiun pastatyčiau greta Notre Dame". — T.

NAPOLEONAS VILKAVIŠKY 1812 METAIS

Nepraslinko nė dvidešimt minučių ir vilkaviškiečiai pamatė gražiu arkliu jojantį kariškį ir pučiantį trimitą. Užpakaly trimitininko mažam vežimėly, pakinkytu vienu baltu arkliu pats valdydamas arklį važiavo mažas žmogus, apsivilkęs raitųjų šaulių pulko mundieru, su trumpa smėlio spalvos miline ir trikampe kepure ant galvos. To žmogaus storu dulkių slouksniu apdengtas veidas rodė nuovargį, nepasitenkinimą ir susirupinimą. Paskui šį mažą vežimėlį jojo kelios dešimtys įvairių pulkų kavalerijos, žėrinčių, blizgančių karininkų, o užpakaly jų — puskarininkų. Vilkaviškiečiai suprato, kad tame mažame vežimėlyje važiavo didysis karo genijus — Napoleonas.

Napoleonas tiesiog nuvyko į Vilkaviškio dvarą (ten dabar kurija). Ten jam buvo paruoštas butas, kuriame jis ir apsigyveno. Aukštų topolių pavėsyje buvo padaryta didelė palapinė, kurioje buvo tik du stalai. Ant vieno stalo gulėjo daug įvairiausių planų ir žemėlapių, prie atskiro stalo sėdėjo maršalas Bertier, Napoleono armijos vyriausio štabo viršininkas. Nors labai karšta buvo, bet Napoleonas dėvėjo smėlio spalvos milinę ir trikampę kepurę, kurios nesiėmė nuo galvos, kalbėdamas su maršalais ir generolais, kurie prieš jį ramiai stovėjo be kepurių. Jis dažnai palapinėje vaikščiojo aplink stalą, nuolat žiurėjo į žemėlapius ir vis galvojo. Visą laiką Napoleonas buvo labai nepatenkintas, atvykusiems maršalams ir generolams davė griežtus įsakymus, nežmoniškai smarkiai rėkdamas.

Visą laiką buvusi bloga Napoleono nuotaika tiesiog pavirto begaline, neįsivaizduojama rustybe, kai Napoleonui pranešė, kad išvargusi jo kariuomenė neturi duonos. Jis tuojaus įsakė monopolizuoti visas Vilkaviškyje esančias duonai kepti krosnis. Jis pats nemiegojo visą naktį ir neleido niekam miegoti, kol nebuvo kariuomenei iškepta duonos. Kai buvo iškepta duonos, Napoleonas įsakė kareiviams išduoti dvigubas porcijas maisto ir vyno; jis lankė kareivių palapines, su jais maloniai kalbėjosi, klausinėjo juos del nuovargio, del maisto, del visų kitų trukumų, kurių kareiviams teko patirti žygyje, ir tėviškai paguodė, ramino juos.

Labai įdomus buvo paskutinis Napoleono armijos paradas ir paskelbiamas Rusijos imperatoriui Aleksandrui I karo. Anksti rytą ta didžioji kariuomenė buvo išrykiuota paradui į pietus nuo klebonijos ir vaistininko Sporo sodo. Išrikiuota kariuomenė užėmė 7 kilometrų ilgumo ir pusketvirto kilometro platumo žemės plotą.

(Daugiau bus)

Lietuvos Spaudos Biuro Talkos Korespondentų Žinios

SAVOTIŠKAS PAMESTINUKO PALYDRAŠTIS

Tirkšliai, Mažeikių aps. Gruodžių 15 d. p. Kundrotienė prie savo namų slenkščio ryte pamatė rišulį. Iš pradžių ji bijojo jo liesti, nes manė esant tai padėta pragaro mašina, bet vėliau įsidrąsino ir įsinešusi vidun pradėjo atsargiai vynioti. Išvyniojus rado miegantį kudikį ir raštelį, kuriame parašyta, "Ciocyt. Kudikis nekrirkštytas. Augink krikščioniškai ir duok gerai paėsti". — **Tsb.**

SENMERGIU "LAIMĖS GRANDINĖ"

Kaišiadorys, Trakų aps. — Pastaruoju metu daugelis kaišiadoriškių pradėjo gauti "laimės"laiškus. Tai yra pilnas nesąmonių prirašytas laiškas, kurio reikia padaryt 9 nuorašus ir pasiųsti kiekvieną savo pažįstamiems. Nutraukus siuntimą, nutruktų ir "laimės grandinė". Nutraukėjui grąsoma visokiais baisumais, ypač likti senmerge. Ne tik tokiems niekams rašyti žmonės laiką gaišta, bet paštui įteikia laiškus be ženklų, todėl gavėjams reikia juos ir išsipirkti. Daugumas laiško gavėjų tokiu kvailu prasimanymu labai piktinasi ir spėja, kad tai esąs senmergių darbas, kurių Dievulis Kaišiadorims nepašykštėjęs. — **Tsb.**

ZARASŲ NAUJIENOS

Vėluojasi paštas. Pastaruoju metu pradėjo vėluotis paštas į Zarasus ateiti. Visą laiką čia buvo gaunama korespondencija 12 val., o dabar ji pasivėlouja, kartais 2 val., o kartais net ligi sekančios dienos. Tas piliečiams sudaro nepatogumų, ypač šeštadieniai, kada iš kaimų žmonės susirenka atsiimti korespondencijos.

Atidėlioja kapinių uždarymą. Žydų kapinės yra iš abiejų pusių ežero supamam pusiasaly ir žemoj vietoj. Dėl šitos priežasties yra pavojaus ežero vandeniui puvančiais lavonais užsinuodyti. O iš šito ežero vandenį vartoja Zarasų gyventojai. Tam tikra komisija, apžiurėjus kapines, rado jas butinai uždarytinomis. Sveikatos departamentas liepė kapines ligi 1932, gruodžio 1 d. uždaryti. Tačiau vietos žydai dar kartą išsiprašė kapinių uždarymą atidėti, nes nesusiradę naujoms kapinėms vietos. Kapinės palikta veikti dar iki 1933 m. balandžio 1 d.

Sulaikytas lenkų kareivis. Gruodžio 14 d. pasienio policija sulaikė šiapus demarkacinės linijos lenkų kareivį. Jis pasivadino Kovalskiu ir sakėsi esąs paklydęs. Jo aiškinimams unku patikėti, nes toj vietoj, kur jis sulaikytas, labai aiškiai matoma demarkacijos linija. **Tsb.**

AR ILGAI TAIP VARGINS UKININKUS

Švėkšna, Tauragė aps. — Šios apylinkės ukininkai, veždami bekonines kiaules į priėmimo punktą, kuris yra geležinkelio stoty, užvažiavę ant seniau skyrusios Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos sienos, turi sustoti ir laukti keletą valandų, kol atvyks vokietys veterinorius ir įduręs kiaulės ausį paims mokestį. Tokią tvarką keista, erzinanti ir be galo daug laiko gaišinanti, be to ir ukininkus išnaudojanti. Dėl jos čia kiekvienas bekonų augintojas murma. — **Tsb.**

KAMAJŲ NAUJIENOS

Kamajai, Rokiškio apskr. — Kun. A. Strazdelio 100 metų sukaktuvėms ruošti komitetas nutarė žiemos metu visame valsčiuje prie pradžios mokyklų suruošti paminėjimus ir per juos išgarsinti Strazdelio kurybą ir jo nuopelnus musų tautai. Vasarą norima suruošti dideles iškilmes Kamajuose ir pastatyti Strazdeliui paminklą. Tam reikalui yra surinkta apie 5.000 litų.

— Smulkaus kredito dr-ja nutarė 1933 metais metiniams indėlininkams mokėti po 8% (dabar buvo 10%), pusmetiniams — 6% (buvo — 8%), o skolinant ukininkams, imti iš jų palukanų po 10%.

— Valsčiaus taryba nutarė su šių metų pabaiga uždaryti traktierių. Tuo budu sekančiais metais kamajiškiai neturės nė vieno traktieriaus. — **Tsb.**

BAISIAI BRANGI ELEKTRA

Leipalingis, Seinų apskr. — Naujosios lentpiuvės savininkas įtaisė elektros gamyklą ir pradėjo tiekti šviesą miesteliui. Tačiau gyventojai elektros šviesą labai mažai naudoja, nes ji yra per brangi. Už vieną kilovatą reikalaujama net 1 lt. 50 ct. — **Tsb.**

SKUNDŽIASI TOLI ESANČIU TAIKOS TEISMU

Dusetos, Zarasų aps. — Iškėlus iš Dusetų taikos teisėjo kamerą į Zarasus, pasidarė gyventojams didelis nepatogumas dėl kelio tolumo. Dabar dusetiškiams į teismą reikia keliauti apie 30 kilom., o kitų valsčių gyventojams dar toliau. Šitos apylinkės gyventojai tuo nepatogumu skundžiasi ir žada prašyti, kad taikos teisėją vėl į Dusetas atkeltų. — **Tsb.**

DŽIAUGIASI BUSIMOM GALIMYBĖM

Lekėčiai, Šakių aps. — Šios apylinkės ukininkai, patyrę iš "Musų Rytojaus", netrukus ruošiamąsi pas seniunus įsteigti pašto punktus su mažom operacijom, labai nudžiugo. Esą tada galima bus skaityti ne tik dukartsavaitinį "Musų Rytojų", bet ir dienraščius. — **Tsb.**

SKAISTATURGIS ČIA VISUS VEIKIA

Pandėlys, Rokiškio aps. — Paskutinis prieš Kalėdas turgus vadinamas "skaitaturgiu". Į jį, tarsi kokios jėgos traukiami, suplaukia visi, kas tik gali, apylinkės gyventojai. Tą dieną samdiniai ir neklausia šeimininkų leidimo, nors ir kažin kokis darbas butų, į "skaistaturgį" eiti. Nuėję visą dieną išslampinėja, o ko, nė patys nežino.

PAMINKLINIAI KAR. JUOZAPAVIČIAUS NAMAI

Alytus. — Šaulių rinktinė mano pastatyti Alytuje paminklinius pirmojo Lietuvos žuvusiojo karininko — A. Juozapavičiaus vardo namus. Namams statyti žemės sklypas jau gautas ir aukų tam reikalui surinkta per 5.000 litų. — Tsb.

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri

AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA

Rašo Rr. A. L. Yuška

AUSŲ HIGIENA IR APKURTIMO PRIEŽASTIS

Ausis yra specialis girdėjimo organas, kuris pagauna oro bangas ir pasiunčia į smegenis. Tokiu budu supažindina mus su aplinkybėmis. Be girdėjimo sunku butų perduoti savo mintis. Negirdėtume dainų, muzikos, kalbų, radijo programų ir kitokių pasilinksminimų. Negirdėtume ir pavojingų garsų, nuo kurių pavojus gręsia musų gyvybei, kaip tai traukinio varpo skambėjimo, automobilio trubos ir ugniagesių sirenos. Dėlto, svarbu ir naudinga yra susipažinti su ausies anatomija ir kaikuriomis apkurtimo priežastimis.

Ausų anatomija, arba girdėjimo aparatas, susideda iš dviejų dalių. Pirmoji dalis pagauna oro, o antroji — pasiunčia į smegenis. Pirmoji dalis, susideda iš orinės lindynės, vidurinės ausies, ir trubelės, kuri sujungia vidurinę ausį su ausies šnerve. Išorinė ausies lindynė yra apie vieno colio gilumo. Gale tos lindynės yra plona švelni plevelė vadinama bubnelis. Tas bubnelis atskiria išorinę lindynę nuo vidurinės ausies.

Be daug kitų organų, vidurinėje ausyje taipgi randasi girdėjimo dirksnio galunės. Tas mažytis dirksnis arba nervas vadinas antroji ausies dalis ir sujungia vidurinę ausį su galvos smegenyse pačiu girdėjimo centru. Tokiu budu, oro bangos įsigauna į girdėjimo centrą. Jei girdėjimo dirksnis pakrinka, tai girdėjimas visiškai pranyksta. Bet jei kokis organas vidurinėje ausyje pasigadina, ir žmogus dalinai arba laikinai apkursta, tai, darant pastangas, dar yra vilties išgydyti.

Tarpe vidurinės ausies ir nosies šnervės kaule yra kanalas, vadinamas Eustachian trubele. Per tą trubelę įsigauna oras ir išvėdina ausies kamarėlę. Dėl palaikymo sveikų ausų, išvėdinimas butinai reikalingas per Eustachian trubelę. Jei nosies šnervėse pasitaiko uždegimas, slogos ar kitokios negeistinos ligos, tai Eustachian trubėlė įsigauna į vidurinę ausį ir pavojingos bakterijos arba ligų perai. Užsinuodijusi trubelė sutinsta, vidurys kanalo sumažėja arba visai uždaro. Dėl stokos oro vidurinė ausis lieka neišvėdinta, kas pagamina geriausią dirvą ten bakterijoms augti ir bujoti. Kada visa ausis užsinuodija, puliai greitai renkasi ir pripildo kaule tuštumą ir kurios negali išeiti. Tokiu budu pasidaro didelis spaudimas ant dirksnių ir pagamina nepakenčiamą skaudėjimą. Ligoniui besikankinant per kelias dienas, plonutė plevelė pasigadina, puliai per bubinelį prasiveržia į išorinę lindynę, o iš ten čionai laukan. Kada vidurinis spaudimas ausyje pasiliuosuoja, tai skaudėjimas greitai sumažėja.

Apkurtimas priklauso nuo to, kiek išsiplėtojęs užnuodijimas padaro žalos. O kaip kada užnuodijimas paplinta po visas ausies kaulo tuštumas (celes) ir jei neteikiama pagelba greitai pasiekia smegenis, kas reiškia pavojų. Tokiuose atsitikimuose dažnai reikalinga operacija.

Sveiko žmogaus išorinėje ausies lindynėje arba kanale yra daug mažų gručioliukų vadinamų tankinėmis (sebaceous) liaukutėmis iš kurių nuolatos sunkiasi skystimas. Tas skystimas visados džiusta palikdamas tirštąją dalį medžiagos, kurią apatinio žandakaulio ir raumenų judėjimas iš lindynės išvaro laukan. Bet kai kuriuose atsitikimuose dėl persišaldymo, įdegimo ir kitokių priežasčių lindynėj susirenka tiršto skystimo daugiau, negu apatinio žandakaulio judėjimas pajėgia prašalinti. Drėgnoje vietoje oro dulkės renkasi ir apsistoja. Per keletą metų susiformuoja tiršta, lygiai molio košelė, medžiaga, kuria vadiname ausų vašku.

Iki tas vaškas nepripildo lindynės arba kanalo ir neuždaro girdėjimo, tai žmogus mažai atkreipia dėmesio. Vienok jis jaučia kokį tai nemalonų įspudį, lig užimą, sunkumą, skambėjimą ar niežėjimą nuo erzinimo plėvelės išorinėje lindynėje. Per ilgus laikus vaškas vis daugyn renkasi, neprileidžia oro ir ventiliacijos. Kai kurie ligoniai girdi patys savo balsą, o kartais jaučia smarkų skaudėjimą. Judinant apatinį žandakaulį, kalbant ar valgant jaučia diegimą. Kitus ligonius nuolatos gižena sausas kosulys ir verčia vemti. Taip kankinamas žmogus per keletą metų apsipranta ir mano, kad turi buti iki visai apkursta.

Apkurtimai dažniausiai pasitaiko vasaros metu, kada besimaudant įsilieja vandens į ausis. Sušlapęs vaškas išbrinksta ir pipildo išorinę lindynę, ir neleidžia oro bangoms pasiekti bubnelio arba vidurinio girdėjimo aparato. Netikėtai apkurtęs žmogus susirupina ir negali suprasti, kas atsitiko su jo girdėjimu. O tai paprastas atsitikimas: susikuopęs vaškas pripildė ir užkimšo išorinę ausies lindynę.

Be vaško, daug kitokių medžiagų ausyj atrandama, kaip tai: guzikų, karolių, žirnių, pupų, grudų, paišiukų, degtukų, popieros, vatos ir pagaliau pasitaiko rast įvairių vabalų ir kitokių daiktų. Žinoma, yra daug ir kitokių apkurtimo priežasčių, apie kurias čia nei nekalbu.

Gydimas toks: reikia vašką išimti, išvalant švariai ausis ir girdėjimas atsitaisys. Turiu pasakyti, kad ausų išvalymas nėra taip lengvas, nes reikia imti laiko ir atsargiai atlikti, kad nepažeidus bubnelio, ir neužnuodijus vidurinės ausies. Po išvalymo reikia įlašinti antiseptiko skiedinio. Nepatartina pačiam ligoniui į ausį kaišioti špilkų ar kitokių įrankių, kuriais galima perbrėkšti švelnią plėnį arba perdurti bubnelį ir užnuodyti visą girdėjimo aparatą.

MOKSLO NAUJIENOS

SUNKU BUTI PRANAŠU

Dar šventame Rašte yra pasakyta, kad nėra pranašo savo tėvynėje. Kitais žodžiais sakant, nei vienas žmogus negali girtis esąs pranašas savo mokslo srity. Iš seniau yra žinoma labai daug nepavykusių pranašavimų, kada net garsus mokslininkai suklydo, tardami savo nuomonę apie ateitį. Mat, tikras mokslas yra linkęs laikyti visa, kas jam yra nežinomo ir naujo, kaipo apgavimą ir paprastą akių dumimą. Todel mokslininkai kai kada pareiškia tokias mintis ir pažiuras, iš kurių dabar gali pasijuokti net vaikai.

XVIII-ojo amžiaus Londono universiteto profesorius Swift parašė knygą, kur įrodinėjo, kad Egipto piramidės yra ne žmonių rankų darbas, o ugniakalnių išsiveržimų padaras. Toji knyga buvo labai skaitoma anais laikais, tačiau dabar iš to tenka tik šyptelti. Garsus prancuzų mokslininkas Lavoisier, kurs pirmas nurodė, iš kurių dujų yra sudėtas oras, tvirtino, kad iš dangaus erdvių negali kristi žemėn akmens, vadinami meteorais. Tuo dabartiniu laiku yra žinoma daug tokių akmenų, arba meteorų, kurie yra tikrai nukritę žemėn. Kai kurie iš tų akmenų sveria po kelis tukstančius kilogramų. 1931 metais Prancuzijoje, pvdz., nukrito 6.000 kilogramų svorio meteoras. Anais metais mažas meteoras nukrito šiaurės Lietuvoj. Ispanų Salamankos universiteto profesorių taryba 1760 metais pareiškė nuomonę, kad butų didžiai kenksminga žmonių sveikatai, jei Madrido gatvės butų nuvalytos nuo esamo purvo.

Garsus astronomas Japlasas, kuris beveik susekė saulės sistemos atsiradimo paslaptį, tvirtino, kad pasirodančios saulėj dėmės ne silaiko jokios tvarkos ir jų atmainos neturi jokio tikslumo. Tačiau saulės dėmių tyrinėtojas Švabė, po trisdešimties metų darbo, nustatė, kad saulės dėmės yra periodiškas reiškinys, kartojąsis kas 11 metų! Be to, buvo pastebėta, kad saulės dėmės turi didelės įtakos žemės atmosferai. Esant saulėj daug dėmių, žemėj kyla didelės audros, potvyniai, vieulos. Nevyko pranašauti ir filosofui Augustui Kontui, kurs manė, kad žmogui niekad nepavyksią susekti žvaigždžių sudėties. Bet jau po dviejų metų po tų žodžių pasakymo su spektroskopu žvaigždžių sudėtis paaiškėjo gal geriau, negu žemės.

Tačiau daugiausia buvo klysta technikos srity. Kai garlaivio išradėjas Fultonas iškėlė sumanymą įsteigti garlaivių susisiekimą, tarp Ulmo ir Vienos miestų, tai bavarų mokslo akademija 1810 m. pareiškė nuomonę, kad plaukiančio žemyn upe sielio greitumas yra didžiausias, kurį gali bendrai pasiekt bet koks laivas. Atsiradus geležinkeliui, gydytojai tvirtino, kad 30 kilometrų greitumas per valandą gali žmogų išvaryti iš proto, nes organizmas nesąs įpratęs į tokius greitumus. Džeimsas Vatas buvo laikomas bepročiu, kai jis panorėjo gauti savo garo mašinoj keturių atmosferų spaudimą, nes buvo manoma, kad jokia mašina neišlaikysianti ir sprogsianti. Nuo tokio pavojingo sumanymo sulaikyti išradėją buvo stengiamasi net per parlamentą. 1877 m. garsios pasauly vokiečių Siemens firmos įsteigėjas rašė, kad elektros šviesa negalės nukonkuruoti dujų šivesos. Bet Edisonui išradus elektro lemputę, dalykai pakitėjo. Elektros šviesa viešpatauja pasauly. Kai 1878 m. kovo 11 d. Edisonas rodė Paryžiaus mokslų akademijoj fonografą, tai mokslininkas Bouillaud pasipiktinęs sušuko, kam akademija duodasi mulkinti kažin kokiam "pilvu kalbėtojui". Su nepasitikėjimu buvo sutikti savo laiku orlaiviai ir povandeniniai laivai. Taigi, matom, kad ir mokslininkai gali labai klysti. — T.

ŽMOGUS, PIRMAS IŠMOKĘS IEROGLIFUS SKAITYTI

Neseniai sukako šimtas metų, kai mirė garsus prancuzų mokslininkas Pranciškus Šampolionas, kuriam pirmajam pavyko paskaityti senovės egiptiečių raštą, vadinamą ieroglifais. Ligi Šampoliono mokslininkai sėmė žinias apie senovės Egiptą iš visokių kitų šaltinių, tik ne iš egiptiečių raštų, kurių nemokėjo skaityti. Ilgus amžius mokslininkai spėliojo ir galvojo, kaip nuostabius ieroglifus išskaityti, bet vis nevyko.

1799 m. Napoleonas, kovodamas su anglais, išsikėlė su kariuomene Egipte. Drauge su savim jis pasiėmė ir burį mokslininkų, kurie turėjo tirti Egipto senovės liekanas. Betyrinėjant ir bekasinėjant, inžinieriui Bušardui pavyko visai netikėtai rasti, netoli Rozetės kaimo, akmenį, kuriame buvo iškaltas parašas trimis įvairiais rašmenimis: šventuoju kunigų raštu, arba ieroglifais, suprastiniu liaudies raštu ir graikiškai.

Graikišką parašą buvo nesunku išskaityti. Jame buvo pasakojama apie dideles iškilmes, kurias suruošė Egipto kunigai karaliui Ptolomėjui. Aišku buvo, kad ir ieroglifais buvo parašyta tas pat, tik senovės egiptiečių kalba. Tačiau visi kalbininkų mėginimai išskaityti egiptišką parašą Rozetės akmeny paliko be vaisių. Tik daug vėliau, po kelių dešimčių metų, to darbo ėmėsi Šampolionas. Jis pastebėjo, kad ieroglifų raište kai kurie ženklai yra sujungti kruvon apvaliomis linijomis. Prisižiurėjęs dar geriau, jis pamatė, kad tie apvesti linijoms ženklai yra visur tie patys. Iš to Šampolionas padarė išvadą, kad tai turi buti ne kas kitą, kaip tik karaliaus Ptolomėjaus vardas, kurį rašte iš pagarbos išskyrė iš kitų žodžių. Kadangi ir graikiškai ir egiptiškai vardas turėjo vienodai skambėti, tai, lygindamas graikiškai parašytą karaliaus vardą su egiptiškai rašytu, Šampolionas nustatė kai kurie ieroglifų reikšmę.

Raktas ieroglifams skaityti buvo rastas. Tačiau pačiam Šampolionui neteko pasidžiaugti savo atradimo vaisiais, nes netrukus po to jis mirė, turėdamas tik 42 metus. Bet jis parodė tikrą kelią, kuriuo reikia eiti, tyrinėjant ieroglifų raštus. Šiais laikais egiptiečių ieroglifai taip pat lengvai skaitomi kaip ir senovės graikų ar romėnų raštai. O Egipto istorija yra ištirta gal neblogiau, nekaip kad yra žinoma viduramžių Europos istorija. — B.

NAMON VYKSTA MIRT

Yuko Ozaki, septyniasdešimt trijų mtetų Japonijos valdžios narys, pacifistas ir buvęs Tokio miesto majoras, kuris neseniai išvyko iš Londono namon, tikėdamas, kad ten laukia jo mirtis. Ozakio išsitarimai Jungtinėse Valstijose ir Londone buvo japoniečių laikomi nepatrijotiškais.

Sako, Suradę Šalčio Bakteriją

Berkley, Cal. — Kalifornijos Universiteto mokslininkai skelbia atradę naują šviesą, kurios pagelba galės matyti iki šiol nematytą šalčio ligos bakteriją. Šaltis yra paprasta ir daugiausiai išsiplatinusi liga. Net sveikiausi žmonės dažnai ja suserga. Daugelio pavojingų ligų bakterijos yra žinomos, bet šalčio balkterija iki šiol nebuvo žinoma. Ji taip mažytė, kad stipriausiais mikroskopais negalėjo jos įmatyti. Sykį mokslininkams pamačius, jiems nesunku ją bus ir nugalėt.

Į LIETUVĄ
PER HAMBURGĄ

Moderninis, patogus ir kitų neviršijamas visose klasėse patarnavimas. Savaitiniai išplaukimai iš New Yorko. Patogus ir greitas geležinkeliu susisiekimas iš Hamburgo.

VIDUTINĖS KAINOS

Informacijų klauskite pas vietinį agentą arba

HAMBURG-AMERICAN LINE
80 Boylston Street, Boston

5,000 Skaitytojų Vajus Baigiasi; Pasiskubinkit Gaut Dovanas!

Kas dabar užsirašys "Amerikos Lietuvį" metams ir prisiųs $2., tas gaus DOVANAI $2.40 vertės Istoriją Žymiausių Europos Tautų Kariavusių Senovėje ir Pasaulinėje Karėje su Lietuvos Kariuomenės Priedu. Su Žemėlapiu. 193 dubeltavi puslapiai — pavieniai su priedu, 456 puslapiai. 134 paveikslai.

Apie tos knygos vertę, kurioje tilpsta Istorijos Žymiausių Europos Tautų Kariavusių Senovėj ir Pasaulinėj Karėj, daug čia nekalbėsim, tik trumpai pažymėsim, kad iš joje aprašytų kariškų baisinybių daug nepaprastų įspudžių įgysit, daug iki šioliai jums nežinomų dalykų patirsit.

Čia talpinam tik kai kuriuos paveikslus, tilpstančius Istorijoje Žymiausių Europos Tautų Kariavusių Senovėje ir Pasaulinėje Karėje. Gi tilpstančias prie paveikslų istorijas Paliekame Dovanų Knygoje del tų, kurie taps "Amerikos Lietuvio" skaitytojais.

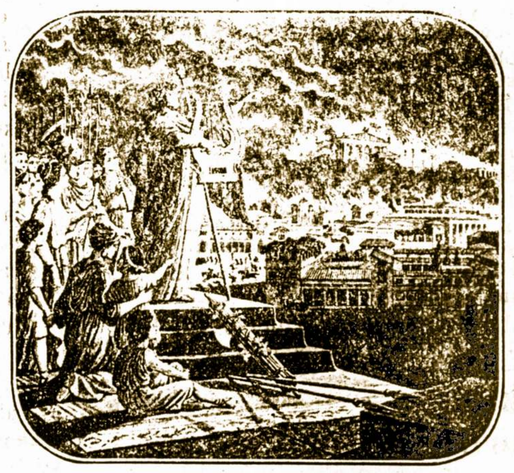

Neronas, vienas iš blogiausių Romos imperatorių skambina kankles laike degimo Romos miesto.

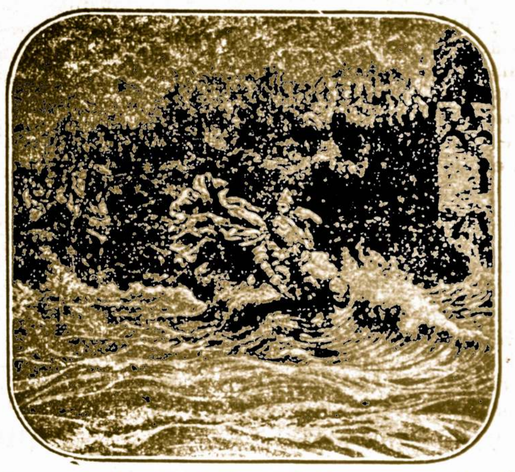

Imperatorius Fredrikas Barbarossa, prigeria bandyme pereiti per upę Palestinoje, į pabaigą 12-to šimtmečio.

Orleano Mergelė, Joanna d'Arc

Didėji salė Versailles palociuje

Galileo, garsus italų mokslininkas mokina, kad žemė sukasi aplink saulę.

Skerdynė protestonų, Šv. Baltromiejaus naktyje, 1572 m.

Tos knygos padarymas lėšavo virš dviejų tukstančių dolerių ($2,000.) Bet dabar, norėdami "Amerikos Lietuvį" išplatint, atiduodam ją savo skaitytojams už DYKĄ. Užtaigi kviečiame visus musų skaitytojus ir rėmėjus ateit mums į talką išplatint "Amerikos Lietuvį" tarpe čia bei užsieny gyvenančių savo draugų pažįstamų. "Amer. Lietuvio" prenumeratos kaina užsieny truputį didesnė, todel maloniai prašome jos prisilaikyt: į Kanadą—$2.50; į Lietuvą — $3.00 metams, su Dovanomis ir persiuntimu.

Jeigu kam ir nepasisektų prikalbint mums vieną - kitą naują skaitytoją, tai prašytumem nors sau pasinaujint ant ilgesnio laiko; DOVANOS vis tiek bus prisiųstos už Jusų pasidarbavimą, o sykiu ir už palaikymą Lietuviškos Spaudos Reikalų. Rašykite —

AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON STREET, — WORCESTER, MASS.

Vietos žinios

Minės Lietuvos Nepriklausomybės Sukaktuves

Worcesterio Vilniaus Vadavimo Sąjungos Skyrius stropiai rengiasi minėti Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuves, 15 metų nuo pasekibimo pasiliuosavimo nuo svetimo jungo. Kaip kiekviena tauta, teip ir mes lietuviai gerbiame ir branginame savo tautos laisvę. Delto rengiame prakalbas, koncertus ir kitokius parengimus paminėt tą visiems brangią dieną, vasario 16-tą. Visi žino gerai, kad iškovojimas tautai laisvės labai brangiai atsieina. Be galo daug vargo, turto ir gyvybių reikia padėt pakol tauta pasilieka laisva ir neproklausoma.

Šiemet Worcestery susiorganizavo Vilniaus Vadavimo Sąjungos skyrius, kurio tikslas yra minėti kas metai visus svarbesnius Lietuvos įvykius ir darbuotis, kad Vilnius, Lietuvos sostinė, butų iš lenkų atvaduota. Worcesterio V. V. Sąjungos skyrius rengia Lietuvos Nepriklausomybės dienos paminėjimą, toje pačioje dienoje kada pripuola — ketvirtadieny, vasario 16-tą dieną, 7:30 val. vakare, L. U. Kliubo svetainėje, 12 Vernon gatvės.

Petras Daužvardis, Lietuvos vice- konsulas iš New Yorko, buvo užkviestas ir pasižadėjo kalbėt laike šio didelio parengimo. Teipgi kalbės Worcesterio miesto majoras J. C. Mahoney, valstijos senatorius J. Sullivan ir visi vietiniai profesionalai lietuviai. J. Dirvelis gerai žinomas Worcestery, ir visoj apielinkėj muzikantas, sutvarkys muzikališką programos dalį. Programoje dalyvaus J. Dirvelio orkestra, "Aušrelės" choras, panelė Julė Metrikaitė, panelė Julė Rogliutė ir kiti žymųs solistai. Įžanga nustatyta tiktai dešimts centų. Kadangi pasidaro išlaidų, bus imama įžanga, o kas liks nuo išlaidų bus paskirta Vilniaus Vadavimui.

Vilniaus Vadavimo Sąjungos skyriaus susirinkimas įvyks vasario 10-tą dieną, penktadieny, 8-tą valandą vakare, Lietuvių Ukėsų kliubo apatinėje svetainėje. Kurie įdomaujasi gali ateit ir imt dalyvumą.

Minint šių metų Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuves, bukime tikri Lietuvos sunai ir dukterys ir visi kartu dalyvaukime. Parodysime kitoms tautoms, kad esam pribrendę ir mokame įvertint ir pagerbt savo tautos nepriklausomybę.

K. Budinav.čius

Pinetzki Paguldė Komarą

Trečiadienio vakare, Mechanics svetainėje, milžinas lenkas Pinetzki paguldė Lietuvį, Juozą "Bull" Komarą, akyvaizdoje didelės žiurėtojų minios. Pinetzkis ritosi kaip ristikui privalėtų, bet Komaras spardėsi, kando, spiaudė ir gnybė. Lenkas paguldė Komarą pirmą kartą į 32 minutas ir 23 sekundas. Antru atveju Pinetzkis visokiais galimais budais vartė Komarą, pakol nesusilpnino, paskui pakėlęs jį aukštyn parmetė ir paskui puolė ant jo. Jam ėmė 10 minutų ir 48 sekundas parmest Komarą antru kartu.

Lenkas ir sprendėjas turėjo ilgai aiškinti Komarui, kad jau pralaimėjo. Kaip tik sprendėjas davė ženklą, kad Pinetzkis laimėjo, Komaras puolėsi ant lenko ir niekas negalėjo sustabdyt jį pakol neišmetė jo už virvių — tai įvyko pirmuose bandymuose.

C. Hanson, švedas, laimėjo rungtynėse su J. Wagneriu. T. Roebuck indijonas paguldė Hans Bauer, iš Vokietijos į trumpą laiką. Friberg, švedas pergalėjo Herbie Freeman, žydą, į 7 minutas, 8 sekundas.

Nanartonis Paskirtas Į Laivyno Akademiją

G. Nanartonis, Jono ir Jievos Nanartonių sunus, nuo 6 Caroline gatvės gavo paskyrimą į Annapolis Laivyno Akademiją. Kongesmanas Pehr G. Holmes pranešė vardus tų, kurie gavo paskyrimus. Nanartonis ir H. Nestor, abudu iš Worcester, buvo paskirti į Annapolis, gi L. Powers paskirtas į West Point, karininkų mokyklą. Kandidatai, jeigu pasekmingai išlaikys kvotimus, įstos į Laivyno Akademiją liepos mėnesy. Tikimasi kad su kong. Holmes parama lietuvis jaunuolis stos į laivyno akademiją, kur išsimokina į Suv. Valstijų laivyno aficierius. Kandidatai į laivyno aficierius yra renkami iš tų jaunuolių, kurie išlaiko kvotimus su aukščiausiais laipsniais. Paskui senatoriai ir kongresmanai duoda paskyrimus. Tiktai gabiausi jaunuoliai yra priimami. Nanartonis dabar lanko Worcesterio Teknikos Institutą.

Dideli Šokiai Su Laimėjimais

SLA. 57-ta kuopa rengia šokius vasario 11-tą dieną, 1933 metuose, L. U. Kliubo svetainėje. Šokiai prasidės 7:30 valandą vakare. Kurie ateis į šiuos šokius turės progą laimėt dideles dovanas už tą patį įžangos tikietą. Pirma dovana, elektrinis naujas šildytuvas, antra dovana, naujas elektrinis prosas, trečia dovana, saldainių dėžė. Kiekvienas turės progą laimėt dovanas — kurie tik ateis į šokius, nepaisant ar šoks ar ne. Visi gaus tam tikslui parupintus tikietus. Apie dešimtą valandą laike pertraukos įvyks tikietų traukimas. Kuriem teks laimėt, gaus viršminėtas gražias dovanas.

Laike šokių, Jono Dirvelio orkestra pagrajis lietuviškus ir angliškus šokius. Taigi, SLA. nariai ir visi Worcesterio lietuviai ir lietuvaitės, jauni ir seni, bukime visi tą vakarą šokiuose, nes mes komisija užtikriname, kad visi busite patenkinti. J. D.

Choro Žaidimo Vakarėlis Pasisekė

Šv. Kazimiero parapijos choras surengė Valentine ir kortavimo vakarėlį, trečiadienio vakare, vasario 8-tą dieną, pas Vincą Čaplį, 16 Shelby gatvės. V. Čaplis yra choro pirmininkas. Dovanas už laimėjimus kortavime gavo sekančios: Elena Paulauskienė, Bronė Celešiutė, Viktoras Osperas ir kun. Vincentas Puidokas teipgi laimėjo dovanas. Marė Landžiutė, Pranciška Paulauskiutė, Katarina Metrikaitė, Ona Jogminaitė, Margarieta Adamskiutė ir Elenora Taparauskaitė išdalino svečiams skanius užkandžius. Vakarėlis pasisekė visais atžvilgiais.

VIENINTĖLĖ WORCESTERIO LIETUVIŲ LAIVAKORČIŲ IR PINIGŲ SIUNTIMO AGENTURA

Parduodam Laivakortes keliaujantiems į Lietuvą ir atgal. Pagelbėsim išgaut Pasus. Vizas, Sugrįžimo Leidimus, Afidsivitus ir įvairius kitus dokumentus. Siunčiam pinigus Lietuven Doleriais arba Litais. Visus viršminėtus reikalus atliks Jums Juzė Leonaitė, viena iš prityrusių lietuvaičių, kuri pati nesenai važinėjo Europoje ir žino visas kelionės smulkmenas. Gali užtvirtint svarbius dokumentus Notary Public antspauda. Kam eit pas svetimtaučius, ar po stubas landyt pas bile kokį agentą, kuomet jųs galit kreiptis į tikrą, autorizuotą agenturą—pas saviškius, kur gausit daug geresnį patarnavimą ir savo prigimtoje kalboje. .. Tel. 5-1094

Amerikos Lietuvio Knygynas

14 Vernon Street Worcester, Mass.

Reikalingas Skelbimų Rinkėjas

Žmogus mokąs Lietuvių, anglų kalbą, turįs gabumus ir patyrimą versle, gali padaryt puikų pragyvenimą berenkant garsinimus. Del platesnių informacijų, kreipkitės Amerikos Lietuvio ofisan, 14 Vernon gatvės, Worcester, Mass.

Bus Atvaidinta Nauja Komedija

Lietuvos Vyčių 26-ta kuopa suvaidins keturių veiksmų komediją, "Romansų Šešėliai", sekmadieny, vasario 12tą dieną, Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Šis veikalas bus pirmą kartą perstatytas ne tik Worcestery, bet ir visoj Amerikoj. Vaidinimas prasidės 7:30 valandą vakare.

Svarbiausią rolę atliks Viktorija Augustinavičiutė, jauna gabi artistė. Kiti gi lošėjai bus: Damita Ragalauskiutė, Elena Kisieliauskiutė, Feliksas Puzara, Viktoras Stalilionis, Antanas Tamulevičius ir Jonas Bačinskas. Veikalo direktorius yra Juozas Bačys, kurs yra plačiai žinomas kaipo gabus artistas. Vincas Kereišis, kuopos pirmininkas, bus vakaro vedėjas. Profesorius Ilgaskvernis, svečias neseniai atvykęs iš Rusijos teipgi dalyvaus šiame vakarėly ir pasakys daug negirdėtų dalykų. Programoje bus daug kitų pamarginimų.

Užtikrinam, kad kurie pamatys šį veikalą bus labai dėkingi už pakvietimą. Taigi prašome visų lietuvių, kurie nori praleist laiką atsilankyt į šį juokingą vakarėlį. Įžanga labai pigi — 25 centai suaugusiems ir 10 centų vaikams. J. Bačinskutis

L. R. K. S. A. 41-Kp. Vakaras Pasisekė

L.R.K.S.A. 41 kuopos vakaras, kurs įvyko sausio 28-tą dieną, gerai pasisekė. Todel širdingai dėkojame visiems, kurie prisidėjo darbu ar aukomis ir tiems, kurie atsilankė. Čia pami nėsim visų aukavusių vardus: pirmiausia, K. Kirminas, musų iždininkas, kurs aukavo savo namus del to musų parengimo, daug pasišventė ir su visa šeimyna daug darbavosi. Stasys Mancevičia, musų buvęs finansų raštininkas, aukavo gausiai ir darbavosi del šio parengimo. V. Dzedulionis, finansų raštininkas, aukomis ir tikietų pardavime pasidarbavo. Z. Žemaitaitienė pardavinėjo tikietus, aukavo ir daug pasidarbavo. A. Kupstas, musų vice-pirmininkas, teipgi prisidėjo auka ir darbu.

Sekantieji teipgi įvairiais budais prisidėjo prie vakaro pasisekimo: J. Kulikauskas aukomis darbu; J. Augustinavičia, aukomis ir darbu; A. Keršienė; ponai Giraičiai; ponia Povilaitienė, nors ne narė, pardavė daug tikietų. A. Pauliukonis, auka; A. Keršis, auka; ponai Miliai auka; A. Kundrotas, gražia dovna; A. Barauskienė, auka; Ona Kundrotienė, auka; J. Palubeckis, kaipo kuopos raštininkas daug pasidarbavo; K. Senkus, iždo globėjas, auka; P. Kiliauskienė, auka; ponai Stalilioniai, auka; J. Grigas, ne narys, auka; ir J. Patinskas, auka. Tariame širdingai ačiu L. R. K.S.A. 98 kuopos nariams už atsilankymą; J. M. Vieraitis, kiti valdybos ir eiliniai nariai buvo skaitlingai atsilankę. Visiems, kurie atsilankė į musų parengimą, o ypatingai L.R.K.S. A. nariams, kurie šį kartą parodė susitarimą ir kooperaciją, tariam nuoširdžiai ačiu. Pelno liko virš 30 dolerių.

Rengimo Komisija

NAGRINĖJIMAS DEL MARKUNO ŠAUDYMO ĮVYKIO ATIDĖTAS

Rahael Gallio ir Antanas Lidekauskas, kurie yra nužiuromi kaipo kaltininkai už užpuolimą ant Markuno, turės stot prieš teismą vasario 24-tą d. Tai bus jų nagrinėjimas vėl atidėtas kol policija neištirs įvykį. Gallio ir Lidekauskas abudu yra Markuno kaimynai. Markunas pereitą savaitę buvo sužeistas 59 kartus su kulkomis, bet jau sveiksta miesto ligoninėje.

NIKROLOGIJA

VINCAS SVEDERSKIS MIRĖ

Vincas Svederskis, gerai žinomas valgyklos savininkas, mirė trečiadienio vakare savo namuose, 99 Standish gatvės. Jisai palieka savo žmoną Marijoną; sunų Liudviką; keturius brolius, Mykolą, ir Petrą Svederskius, Amsterdam, N. Y.; Zigmontą Lietuvoje ir Antaną Worcestery. Jisai priklausė prie Lietuvių Ukėsų Kliubo. Laidotuvės įvyks šeštadienio ryte iš namų, Šv. Kazimiero bažnyčioje bus laikomos gedulingos mišios 9-tą valandą ryto, gi bus palaidotas Notre Dame kapinėse.

JUOZAS KARPAVIČIUS MIRĖ

Juozas Karpavičius, nuo 2 Ledge gatvės mirė antradieny, miesto ligoninėje. Jisai palieka savo žmoną Emiliją (Šinkauskaitę) Karpavičienę; penkis sunus, Juozą, Joną, Adomą, Petrą ir Praną: tris dukteris, Margarietą, Eleną ir Elzbietą; ir seserį Veroniką Janulevičienę. Laidotuvės įvyko penktadienio ryte su bažnytinėmis apeigomis Šv. Kazimiero bažnyčioje, 9-tą valandą. Palaidotas Notre Dame kapinėse.

KAZYS VISOCKIS MIRĖ

Kazys Visockis mirė staiga nuo širdies ligos ir jo šermenys buvo pas jo seserį Emiliją Valatkienę, 40 Plantation gatvės. Kazys Visockis, tarp svetimtaučių žinomas kaip Charles Wilson, paėjo iš Stegvilių kaimo, Žiemelių valsčiaus, Šiaulių apskrities, Lietuvos. Jisai atvyko į šią šalį 1906 metuose ir per visą laiką dirbo valgyklose kaipo virėjos. Jisai palieka tris brolius: Vincą Visockį, Hartford, Conn.; Igną ir Juozą Visockius, Brooklyn, N. Y.; teipgi tėvą Kazimierą kurs dar gyvas Lietuvoje; ir tris seseris Emiliją Valatkienę, Worcestery; Eleną Repšienę, Cambridge, Mass. ir Rozaliją Bajerčienę Lietuvoj. Laidotuvės įvyko pirmadienio po-piet iš velionio sesers namų, 40 Plantation gatvės ir buvo palaidotas Hope (protestonų) kapinėse. Emilija Valatkienė, velionio sesuo, šiuo pareiškia padėkos žodį visoms giminėms ir pažįstamiems už atsilankymą į šermenis ir už dalyvavimą laidotuvėse.

—o—

Worcesterio Lietuvių Draugijų Susirinkimai

MĖNESINIS SUSIRINKIMAS

Sekmadieny, vasario 12-tą dieną, SLA. 57-ta kuopa laikys savo mėnesinį susirinkimą, antrą valandą po-pietų, Lietuvių Ukėsų Kliubo apatinėje svetainėje. Visi nariai privalo pribut, nes turime labai daug klausymų aptart. Ypatingai nariai turėtų pasirupint užsimokėt savo mėnesines duokles. Kurie neužsimokėsit per tris mėnesius, jeigu ištiktų nelaimė, apsirgtumet ar numirtumet, negautumet nė vieno cento pašalpos ar pomirtinės. Po trijų mėnesių jau nariai yra suspenduoti.

Baigiasi Proga Prisirašyt

Šv. Vardo Jėzaus draugijos mėnesinis susirinkimas įvyks šeštadienį, vasario 11-tą dieną, 7-tą valandą vakare. Šioji draugija laiko savo susirinkimus Šv. Kazimiero po-bažnytinėje svetainėje, kas pirmą šeštadienį mėnesio po pirmo pirmadienio. Ypač pranešam, kad jau liko tkitai vienas mėnesis laiko, jauniem vyram prisirašyt prie Šv. Vardo Jėzaus draugijos už dyką, be įstojimo mokesties. Dar per vieną mėnesį įstojantieji nariai iki 25 metų turi progą tapt šios draugijos nariais be įstojimo mokesties. Jaunieji vaikinai ir vyrai atkreipkite atydą ir skaitlingai ateikite prisirašyti. Visi šios draugijos nariai ateikite į susirinkimą aptart visus draugijos reikalus. J. L.

PETER BROS.

Apvalainios Anglys — ANGLYS — MALKOS

Medinės Anglys — KOKSAI — LENTOS

ĄLIEJUS KURUI — PEČIAMS PEČIUKAMS

Geresnis Šildymas Už Pigesnę Kainą

161 WASHINGTON ST.

Tel. 3-7247

PRANEŠIMAS

Kviečiame visus narius, tų draugijų, kurių kvota yra užbaigta, ateit ir pasiimt dovanų knygą. Taipgi, tie nariai, kurie esate pasižadėję užsirašyt Amerikos Lietuvį, o dar iki šioliai nepridavėt savo adreso, prašytumem dabar tai padaryt. Šis mėnesis yra paskutinis ką galit užsirašyt Amerikos Lietuvį už nupigintą kainą ir dar gaut 2-jų dolerių vertės knygą dovanai. Kvotą baigusios draugijos yra: Šv. Jurgio, Šv. Kazimiero, Birutės, o Šv. Liudviko ir L. U. Kliubas dar seka.

"Amerikos Lietuvio" Adm.

—o—

6-os Naujos Komedijos ir Doros Sargas

Paskutiniu laiku Amerikos Lietuvis išleido keturius naujus veikalukus ir Doros Sargą, kuriuos tuojau patartina draugijoms išsigyt ir suvaidint.

1)–Po Apgarsinimui —

Vieno veiksmo komedija, 28 pusl. Lošia 4 vyrai ir 3 moterys. Kaina 30c.

2)–Atsiliepė Širdelė —

Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis, 31 pusl. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

3)–Grybų Mišinys —

Vaikų Teatrui. Lošia maži berniukai ir mergaitės. Abu vekalukai vienoj knygelėj. Kaina 25c.

4)–Jonas Burbulas —

Vieno veiksmo komedija. 31 pusl Lošia 3 moterys ir vyras. Kaina 25c., ir

5)–Doros Sargas —

3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. 90 pusl. Lošia 6 vyrai ir 4 moterys. Kaina 50c.

6)—Bijunėlis-Komedija

ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

7)—Sušaldyta Dėdienė,

Vieno akto farsas—komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30 centų.

Imant visas knygeles sykiu — pasiųsime už $1.50. Kreipkitės šiuo adresu:

A. L. Knygynas

14 Vernon St., Worcester, Mass.

PAIEŠKOJIMAI

Piečaitis, Pranas, gimęs 1887 m. Bubelių km. ir valsčiuje, Amerikon išvko prieš karą. Jam priklauso dalis iš Justino Piečaičio palikimo. Ieškomojo adresas nežinomas (10-1637).

Sadauskas (Sadusky), Juozas kilęs bene iš Barzdų km., Šakių apskr., 1913—1920 metais, tarnavęs Amerikos kariuomenėje, gyvenęs Columbus Barracks, Ohio, Saginaw, Mich., Fort Sill ir Oklahoma City, bei Havajų salose.

Grikštelis—Grikšelis, Pranas. prieš karą gyvenęs 6 Broadway, S. Boston, Mass. Pokarinis adresas nežinomas.

Bražickas, Šimas, Amerikon atvykęs 1913 m. ir apsigyvenęs New York, N. Y.

Lešinskas, Vincas, Amerikon atvykęs 1909 m. iš Ginkunų k., Šiaulių apskr., gyvenęs Philadelphia, Pa. ir Mahanoy City, Pa.

Puodžiukas - Padziulis, Kazys, kilęs iš Reistinių km., Utėnos apskr., gyvenęs 125 Magnolia Ave., Elizabeth, N. J.

Šilaivis - Šilukas, Aleksandras, seniau gyvenęs 121 So. Chamber St., Sioux City, Iowa.

Gričius, (Green), Adams, prieš 6 metus gyvenęs Philadelphia, Pa.

Kiškis, Juozas, kilęs iš Ramygalos v., Panevėžio apskr., gyvenęs Indiana Harbor, Ind.

Patrimekis - Petrick, Jonas, 1913 m. atvykęs Amerikon iš Naumiesčio, Šakių apskr., tarnavęs kariuomenėje Fort McKinley, Me. ir gyvenęs Barre Plains, Mass. Pokarinis adresas nežinomas.

Mačulaitis - May, Kazys, gyvenęs Brockland, Conn.

Gruenthal, Teodoras, kilęs iš Latvijos, gyvenęs Philadelphia, Pa.

Muskovich - Moskvech, Mykolas, kilęs iš Vilnijos, mirė 1930 m. ir paliko kiek turto. Įpėdiniai arba apie jį ką žinantieji prašomi atsiliept. — (10-1345).

Blauzdys, Pranas, iš Lietuvos (iš Ąlukėnų k., Raguvos v., Panevėžio apskr.), išvyko prieš karą, gyvenęs Pennsylvanijoje ir kitose valstijose.

Blankas, Pranans, kilęs iš Tauragės apskr., Amerikon atvykęs prieš karą, mirė 1926 metais. Giminės arba pažįstami prašomi atsiliept — (10-1123).

Ieškomieji arba apie juos ką žinantieji praošmi atsiliept į —

Consulate General of Lithuania,
11 Waverly Place,
New York, N. Y.

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-4233

Dr. James H. Mason
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
33 Trumbull St. Worcester, Mass.
Telefonas 3-3532

Vielvedžiai Patarnautojai
ELEKTRIKIERIAI
EKSPERTAI RADIO TAISYME
Moderninė Elektrikos Ko.
E. J. Šimkonis, vedėjas
KONTRAKTORIAI-INŽINIERIAI
172 Union St.
Dial 2-0339 Res. 6-2814
ŽEMOS KAINOS

Galandam Piautuvus, Peilius ir Žirkles
ECONOMY REPAIR SHOP
KALVIAI
Musų Speciališkumas Tai Raktai, Įvairiom Spynom ir Automobiliam
SULEIDŽIAM GELEŽIS
Kam. Lamartine ir Harding g-vių
Tel. 3-9294, Worcester

MESSIER'S DINER
Pabandykit Pas Mus Sykį
Pavalgyt
49 Millbury Gatvės

LINKĖJIMAI NUO
PROVIDENCE LUNCH
2 PROVIDENCE GATVĖS
Pas mus
Skanųs Valgiai, Žemos Kainos
Saugokit Savo Kišinių,
Gyvastį ir Laiką
UNION LUNCH
169 UNION GATVĖS
Savininkas
ANGELO DRAPOS ir SUNUS

Dial 4-8574 Kraustytojai
Broliai Baravykai
PRISTATO ANGLIS ir MALKAS
Perkrausto Baldus ir Pijanus
Adresas:
489 Millbury St. Worcester, Mass.
157 Oxford St., Auburn, Mass.
Phone 6-3

MOTIEJUS A. ČIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery

Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5898
340 HARDING STREET

Graham Funeral Service
Per WORC Radio Stotį
Girdėsit Kvartetą Dainuojant Senus ir Žinomus Hymnus ir Dainas.
Kas Sekmadienis, 9-tą val. ryte
838 Main gatvės

Parsiduoda
ANGLYS — ALIEJUS — MALKOS
Priimam užsakymus ir Pristatom
į Namus
JONAS ČIRVINSKAS
340 Harding St., Worcester, Mass.

PERKAME
Lietuvos
Laisvės
Paskolos
Bonus
Kreipkis
Amerikos Lietuvio Knygynas
Worcester, Mass.14 Vernon St.